

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

3. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่าน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียน

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน

3.4 ปัญหาของการเขียนสะกดคำ

3.5 การสอนแจกลูกสะกดคำ

4. แบบฝึกทักษะ

4.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ

4.2 ประโยชน์และความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

4.3 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

4.4 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

4.5 หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ

4.6 แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

5. การเรียนแบบร่วมมือ

5.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

5.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

5.3 รูปแบบการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

5.4 ความเป็นมาของการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียน

แบบ STAD

5.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD

6. ความพึงพอใจ
7. บริบทโรงเรียนบ้านวังปลาโค
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยและ
นำเสนอตามลำดับ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551ก : 1 - 6)

1. สาเหตุที่ต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความ
เป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือใน
การติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบ
กิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็น
เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนา
ความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนา
อาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ
ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์
และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. เนื้อหาในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อ
การสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

2.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์
ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่ง
ที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2 การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

2.4 หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

2.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูลแนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรื่นเริง ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

3. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. คุณภาพผู้เรียน

4.1 เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.1.1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีการขยาดในการอ่าน

4.1.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีการขยาดในการเขียน

4.1.3 เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูด แสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีการขยาดในการฟัง ดู และพูด

4.1.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์หน้าทีของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

4.1.5 เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

กล่าวโดยสรุป สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน มี 1 มาตรฐาน ท 1.1 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูดมาตรฐาน ท 3.1 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ท 4.1 สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรมมาตรฐาน ท 5.1

5. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ 2. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน 3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน 5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า 600 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ 1.2 คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา และไม่ตรงตามมาตรา 1.3 คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ 1.4 คำที่มีอักษรนำ 2. การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น <ol style="list-style-type: none"> 2.1 นิทาน 2.2 เรื่องสั้น ๆ 2.3 บทร้องเล่นและบทเพลง 2.4 เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	3. การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น 3.1 หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย 3.2 หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	7. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน	4. การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประกอบด้วย 4.1 เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน 4.2 เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย
	8. มีมารยาทในการอ่าน	5. มารยาทในการอ่าน เช่น 5.1 ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น 5.2 ไม่เล่นกันขณะที่ยังอ่าน 5.3 ไม่ทำลายหนังสือ

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD : Student Teams Achievement Division) ดังตารางที่ 2

สาระที่ 1 การอ่าน

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย สาระที่ 1 การอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะ
ป.1	1. อ่านออกเสียงคำ	1. กิจกรรมที่ 1 การอ่านคำ 2. กิจกรรมที่ 2 เดิมส่วนที่หายไปแล้วฝึกอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ มีมารยาทในการเขียน 	<ol style="list-style-type: none"> การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสาร <ol style="list-style-type: none"> คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คำพื้นฐานในบทเรียน คำคล้องจอง ประโยคง่ายๆ มารยาทในการเขียน เช่น <ol style="list-style-type: none"> เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD : Student Teams Achievement Division) สาระที่ 2 การเขียน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย สาระที่ 2
การเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะ
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ 	<ol style="list-style-type: none"> กิจกรรมที่ 3 การเขียนคำตรงกับภาพ กิจกรรมที่ 4 การแต่งประโยค

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย สาระที่ 3
การฟัง การดู และการพูด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ และปฏิบัติตาม ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก จากเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ 	<ol style="list-style-type: none"> การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง เช่น <ol style="list-style-type: none"> เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก นิทาน การ์ตูน เรื่องขบขัน การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น <ol style="list-style-type: none"> การแนะนำตนเอง การขอความช่วยเหลือ การกล่าวคำขอบคุณ การกล่าวคำขอโทษ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	1. มารยาทในการฟัง เช่น 1.1 ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด 1.2 ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง 1.3 ไม่ควรนำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทานขณะที่ฟัง 1.4 ให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ 1.5 ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง 2. มารยาทในการดู เช่น 2.1 ตั้งใจดู 2.2 ไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น 3. มารยาทในการพูด เช่น 3.1 ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ 3.2 ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล 3.3 ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย	1. พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ 2. เลขไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	1. การสะกดคำ การแจกถูก และการอ่านเป็นคำ 2. มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา 3. การผันคำ 4. ความหมายของคำ
	3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ	1. การแต่งประโยค
	4. ต่อคำคล้องจองง่าย ๆ	2. คำคล้องจอง

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางจากแบบฝึกทักษะของผู้วิจัย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก	1. วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น 1.1 นิทาน 1.2 เรื่องสั้นง่าย ๆ 1.3 ปริศนาคำทาย 1.4 บทร้องเล่น 1.5 บทอาขยาน 1.6 บทร้อยกรอง 1.7 วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน

โดยสรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 5 สาระ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม และนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละสาระ เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำสื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วย กิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิดศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและสังเคราะห์ เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จดบันทึก และควรจะได้เรียนรู้จากแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่นจากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนจากสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วิดิทัศน์ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 93) มีนักการศึกษาให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 203) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนวัดผลประเมินผลให้สอดคล้อง กับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าแผนการสอน เป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นตามคู่มือครู หรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนรับทราบว่าจะสอนเนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่อและวัดประเมินผลโดยวิธีใด

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนเพื่อใช้ใน รายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครู

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์เรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2545 : 39) ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการสอนเป็นแบบบันทึกที่บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แผนการสอนที่ดีควรมีองค์ประกอบที่เหมาะสม มีขั้นตอนการจัดเตรียมและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 2) กล่าวว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือแนวดำเนินการ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนสำคัญประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลผู้เรียน

ศุภนธ์ สินธพนนท์ และคณะ (2545 : 19) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 19) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

เนสส์ตัน (ชาญชัย อาจิณสมาจาร. 2540 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Neslson. 1952 : unpagad) ได้ให้คำจำกัดความของแผนการสอนว่า หมายถึงข้อความของผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการให้บรรลุ และวิธีทางเฉพาะที่ทำให้สิ่งเหล่านี้บรรลุในฐานะเป็นผลลัพธ์ของกิจกรรมที่ทำในแต่ละวัน ภายใต้การแนะนำของครู

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวดำเนินการที่จัดเตรียมไว้ สำหรับการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลผู้เรียน

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สงบ ลักษณะ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540 : 203 ; อ้างอิงมาจาก สงบ ลักษณะ. 2533 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงผลดีของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2. ช่วยให้ครุมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนให้ทันเวลา

3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยให้สะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

นอกจากนี้ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 2) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอนการเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

รุจิรี ภูสาระ (2545 : 159) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อย่างไร

2. จะเสริมสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำ

4. ให้สื่ออุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์

5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติที่คาดหวังไว้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 7) กล่าวว่า การจัดแผนการสอนเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้สอนและตัวผู้เรียน ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น
2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักในตัวครู
4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่น ที่จำเป็นต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน
7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานของครู

สรุปได้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการทำให้ครูได้วางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่จะทำให้งิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเกิดความสะดวกในกรณีการสอนแทน

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ (วัลลภ กันทรัพย์, 2537 : 10)

3.2 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินไปตามความมุ่งหมาย

3.3 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนลดบทบาทจากผู้บอกมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรม

3.4 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

3.5 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 6) เสนอว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมผู้เรียน ดำเนินการไปตามจุดมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นคอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคา

ข้อคิดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สงบ ลักษณะ

2540 : 20)

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน
2. กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้
3. ผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวก

ตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4. ใช้เนื้อหาใกล้ตัว

5. ครูผู้สอนแสวงหา คิดค้น พัฒนา สื่อร่ายอมเขาในท้องถิ่น สื่อเสริมการเรียนรู้

6. จัดระบบการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกการค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินไปตามความมุ่งหมายตามแผนการจัดการเรียนรู้

4. ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 ประเภท คือ ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 913-916) กล่าวว่า

ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 913 - 916) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 ประเภท คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่างและ

ใช้เวลาสอนต่อเนื่องกันหลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบในการสอนให้ครบทั้งแผนต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยให้เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุดเพราะแต่ละหน่วยใช้สอนได้มากกว่า 1 ครั้ง

3. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนต่อการสอน 1 ครั้ง

กล่าวโดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 ประเภท ดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย 3. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน

5. รายละเอียดของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้จำแนกได้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 352)

5.1 สารสำคัญ คือ ความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องราวนั้น ๆ ไปแล้ว ฉะนั้นเนื้อหาสาระจะถูกต้องครอบคลุมและชัดเจน

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชา เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในชั้นใดของทักษะ เช่น ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทาง

5.3 เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องการเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจ ความเหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5.5 สื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือ วัสดุ แลละอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความสนใจ ความประหยัดและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

5.6 การวัดและประเมิน คือ การประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ เพื่อบอกคุณภาพของสิ่งนั้น ๆ เช่น การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการบอกคุณภาพว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้เป็นต้นว่า แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และอื่น ๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรมีความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้

5.7 กิจกรรมเสนอแนะ คือ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียน โดยการจัดในโอกาสต่าง ๆ นอกเวลาเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน

5.8 ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (ตรวจสอบนิเทศ/เสนอแนะรับรอง) คือ การตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนที่จะนำไปใช้จริงและลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

5.9 บันทึกผลการเรียนหลังสอน คือ การบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เป็นการปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป และลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

แนวที่ยึดคาบเวลาเป็นหลัก คือ การทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายคาบ รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคการศึกษา หรือรายปีก็ได้

แนวที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พิจารณาว่าเนื้อหาและวิชา หรือรายวิชา มีหัวข้อหรือหน่วยเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะใช้หัวข้อหรือหน่วยเนื้อหานั้นเป็นขอบข่ายของแต่ละแผน

เอกสารประกอบการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารอื่น ๆ เช่น วารสาร

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องยึดส่วนประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อยส่วนนี้เป็นแนวทางในการเขียนส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นส่วนเสริม เมื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ส่วนจะพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติมความจำเป็น ความต้องการของแต่ละหน่วยงานได้

สรุปได้ว่า รายละเอียดของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ 1. สาระสำคัญ 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน 5. สื่อการเรียนการสอน 6. การวัดและประเมิน 7. กิจกรรม

เสนอแนะ 8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 9. บันทึกผลการเรียนหลังสอน

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

6.1 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สนอง อินตะคร. 2535 : 31 - 32)

6.1.1 ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียน มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ในการเรียนจากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆ ผสมกับปัจจัยการอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และทรัพยากรในท้องถิ่น

6.1.2 ช่วยให้ครูมีคู่มือของตน ที่ทำด้วยตัวเองล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้ดีมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนและทันเวลา

6.1.3 ถ้าผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ครูที่มาสอนแทนมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

6.1.4 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้ทำการสอน ซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างที่ดีกับครูทั่วไป

6.2 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารเครื่องมือช่วยให้ครูดำรงการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 134)

6.2.1 รู้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ

6.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

6.2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนให้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

7. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กระทำตามขั้นตอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 33)

7.1 ศึกษาหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์

7.2 ศึกษาการใช้คู่มือหลักสูตร คู่มือหลักการสอน แนวการสอน เพื่อให้เข้าใจ จุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สาระสำคัญที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง บทบาทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

7.3 นำโครงสร้างเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์ รายวิชาที่กำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อยโดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาที่ กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นการกำหนดการสอนระยะยาว

7.4 ศึกษาตัวอย่างการสอนในคู่มือครู แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียน ให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ เพื่อครูนำไปปรับสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่จัดไว้ในตารางเรียน ของแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์ต่อไป

7.5 จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยครูจะต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สาระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน สื่อการเรียน การสอน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ ข้อทดสอบสำหรับวัดผลและประเมินผลนักเรียน

8. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 211 - 216) กล่าวถึง หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นสิ่งยากมาก แต่ผู้ที่ไม่คุ้นเคยจะรู้สึกว่าเป็นภาระหลัก อย่างไรก็ตามถ้าได้ฝึกเขียน อย่างสม่ำเสมอผลที่ได้จะคุ้มค่ากับเวลาอย่างแท้จริง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้อง ตามหลักการ สิ่งที่ต้องเขียนให้ชัดเจนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

1. ชื่อเรื่อง เป็นหัวข้อย่อยที่แยกมาจากหัวข้อใหญ่หรือหน่วยย่อย ชื่อเรื่อง หรือหัวข้อเรื่องนี้ได้มาจากการอ่านคำอธิบายหลายวิชาหรือใช้หัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตาม ความต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือจากแนวการสอน ของกรมวิชาการ

2. จำนวนคาบ เป็นคาบเวลาที่ใช้สอนเรื่องย่อยนั้นโดยคำนวณจากจำนวน ภาพของหัวข้อใหญ่ คำนวณคาบเวลาให้เหมาะสมกับน้ำหนักและปริมาณของหัวข้อย่อยนั้น

3. สาระสำคัญ คือ แก่นของความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้รับหลังจากเรียนเรื่อง (หน่วย หัวข้อ) นั้น ๆ แล้วจัดเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้

ความสามารถที่จะให้คิดค้างไปกับนักเรียนในอนาคต และจัดเป็นกรอบกำหนด เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำตัวหัวข้อเรื่องนั้น การเขียนสาระสำคัญให้คำนึงถึงหลักการ เขียนดังนี้

- 3.1 เป็นประโยคที่สมบูรณ์ (มีภาคประธาน ภาคแสดง) และได้ใจความ
- 3.2 ใช้คำกะทัดรัดชัดเจน
- 3.3 มีใจความตรงกับเนื้อหา
4. จุดประสงค์ต้องเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยทั่วไปจะเขียนรวม โดยไม่แยกเป็นจุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง
5. เนื้อหา เป็นสาระของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้ศึกษาในคาบของเวลาเรียน นั้นในการเขียนอ่านเขียนเพียงหัวข้อหรือเค้าโครงเท่านั้น ไม่ต้องลงรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งผู้สอนควร ได้ศึกษาค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ
6. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจัดให้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
7. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆที่ครูและนักเรียนใช้ ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นรูปภาพ ของจริง ของจำลอง แผนภูมิเพลง หนังสือนิทาน บัตรคำ แผ่นใส แผ่นสไลด์ ฯลฯ ครูควรพยายามจัดหามาใช้ให้สอดคล้อง กับบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และผู้สอนเกิดความสะดวกในการสอน หลักการใช้สื่อการเรียนการสอน มี 6 ป ได้แก่
  - 7.1 เป้าหมาย หมายถึง เลือกจัดหาสื่อมาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์การสอน
  - 7.2 ประโยชน์ หมายถึง เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่ดีและช่วยให้ผู้สอนเกิดความสะดวก คล่องตัวในการสอน
  - 7.3 ประสิทธิภาพ หมายถึง เป็นสื่อที่มีคุณภาพ ไม่ขาดไม่เก่าเกินไป มีความชัดเจน และใช้งานได้ดี
  - 7.4 ปลอดภัย หมายถึง การใช้สื่อ ให้คำนึงถึงความปลอดภัย ถ้าเป็นสื่อที่ต้อง ระวังมากหรืออาจเกิดอุบัติเหตุได้
  - 7.5 แปลกตา หมายถึง ควรเป็นสื่อที่นักเรียนไม่คุ้นเคย มีความน่าสนใจ และแปลกใหม่สำหรับนักเรียน
  - 7.6 ประหยัด หมายถึง เป็นสื่อที่ต้องใช้เงินทุนมากเกินความจำเป็น ถ้าเป็นสื่อ ที่ครูสามารถจัดทำเองได้ จากเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น ยิ่งมีค่ามากกว่าสื่อที่จัดซื้อมา

7.7 การวัดและประเมินผล เป็นความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผล ทุกครั้งที่สอน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ ผู้สอนอาจวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน ใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของผู้เรียน การซักถาม การสัมภาษณ์ การให้ทำแบบฝึกหัด ให้ทำข้อสอบหลังการเรียน เป็นต้น

หลักการเขียนการวัดผลและประเมินผล

1. เขียนเรียงตามลำดับวิธีการวัดผลที่ใช้ก่อนและหลัง
2. เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดให้
3. เขียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เทคนิคในการจัดการสอน ควรปฏิบัติ ดังนี้ (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2545 : 6-7 ; อ้างอิงมาจากทองพูน บุญยิ่ง ม.ป.ป : 2535)

1. ศึกษาหลักสูตรและระยะเวลาในการสอน โดยศึกษาว่า
  - 1.1 สอนวิชาใด
  - 1.2 หลักสูตรเป็นอย่างไร
  - 1.3 ระยะเวลาที่เรียนกี่สัปดาห์
  - 1.4 มีการสอนกี่ครั้ง มีวันหยุดกี่วัน
  - 1.5 ศึกษาเอกสารต่างๆ เพื่อประกอบการจัดทำแผนการสอน
2. จัดแบ่งเนื้อหาโดยกำหนด โครงสร้างของเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชานั้นตลอดทั้งภาคเรียนหรือตลอดปี แล้วมีกำหนดเป็นโครงสร้างแผนการสอนรายวิชาแบ่งออกเป็นกี่เรื่อง
3. การวางแผนโดยกำหนดแผนการสอน อาจกำหนดเป็นเรื่องๆ ไป หรือเป็นจำนวนครั้ง หรือกำหนดเป็นรายคาบก็แล้วแต่ผู้สอนกำหนด การวางแผนการสอนนั้นปกติจะต้องวางแผนตลอดหลักสูตร แต่ในหลายกรณีครูอาจทำไม่ทันก็อาจจัดทำล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์
4. การจัดเตรียมการสอน อันที่จริงการวางแผนการสอน เป็นการเตรียมการสอนขั้นตอนหนึ่ง แต่ปกติแผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นเพียงกำหนดการเท่านั้น ในการสอนจะต้องเตรียมการสอนในส่วนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนที่ต้องจัดเตรียม

4.1 สื่อหรืออุปกรณ์ จะต้องทำหรือจัดหาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ดังนั้นครูจะต้องเตรียมสื่อที่จะต้องจัดทำขึ้น ครูจะต้องบอกได้ว่าจัดอย่างไร ใช้อย่างไร

4.2 การวัดผล หรือแบบประเมินผล จะต้องทำแบบหรือแนวทางในการวัดผล
และประเมินผล

4.3 ข้อควรคำนึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 219) ได้เสนอแนะข้อที่คำนึงถึงในการเขียนแผน
การจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกหัวข้อ เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน
มีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อเยิ่นและไม่ละเอียดยจนเกินไป
2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน เป็นประโยคที่ได้ใจความ
ไม่ใช้ความค้ำ ไม่ยืดยาวเยิ่นเย้อ
3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องกัน เช่น
  - 3.1 สารสำคัญต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
  - 3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและการวัดผล
  - 3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล
4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลังในทุกหัวข้อ
5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง และจุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์
เชิงพฤติกรรม
6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้
7. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้งการสอน
8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน และสะดวกชวนอ่าน
9. เขียนในสิ่งที่สามารถจัดได้จริง และสอนตามที่ได้วางแผนไว้

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า
เพื่อให้การสอนเป็นตามขั้นตอนที่วางไว้จะทำให้การสอนนั้นบรรลุตามจุดประสงค์
ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องศึกษาประเด็นที่สำคัญ ดังนี้คือความหมาย
ความสำคัญประเภท รูปแบบ และรายละเอียดของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
ให้เข้าใจจะทำให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่าน

1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน

ทฤษฎีการสอนอ่านนั้น มีนักการศึกษาได้รวบรวมไว้หลายคน แลพบี และฟูลค ได้รวบรวมทฤษฎีการจัดลำดับข้อความและวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ซึ่งเป็น ทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีเน้นว่าด้วยกระบวนการที่เกี่ยวกับ หลักจิตวิทยา 2 ประการ คือการรับรู้ข่าวสาร และเมื่อรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับ ประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับ ประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับ ประสบการณ์เดิมของจริง หรือภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อความดังกล่าวก็จะอ่านข้อความซ้ำ ถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบจะต้องใช้เวลารับรู้มากกว่าข่าวสารที่ให้ความรู้สึก ในทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมาย ของประโยคได้

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่าผู้อ่านมีวิธีการที่จะ ดึงข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้อง หรือจัดความที่ไม่ต้องการออก ข้อความ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ความสัมพันธ์กันทางบวก ความสัมพันธ์ คือความเกี่ยวข้องของความหมายในแต่ละประโยค

ไทเลอร์ (Tayler) ได้ระบุถึงทฤษฎีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ว่าในการเรียนอ่านนั้น กระบวนการวางเงื่อนไข คือการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (ASSOCIATION) เช่น ถ้าจะสอน ให้นักเรียนอ่านคำว่า “แมว” ครูจะทำได้โดยนำรูปแมวและมีบัตรคำว่า “แมว” มาให้นักเรียน ดูพร้อมกับออกเสียง “แมว” ไปด้วย ทำอย่างนั้นหลาย ๆ ครั้ง นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับคำว่า “แมว” ว่ามีรูปร่าง เสียง และตัวอักษรอย่างไร

การ์รอล (Carroll) ได้ชี้แจงถึงทฤษฎีการอ่านว่ามีหลักการควรวีต 3 ประการคือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การวางเงื่อนไข ในการเรียนการสอนมีความมั่นคงถาวรในการเรียนอ่านนั้น การฝึกอ่านอย่างเดียวอาจไม่ เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนอ่าน หรือจำคำได้ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย ครูควรคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้เสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันของเด็ก แต่หลังจากการที่เด็กลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง เช่น เด็กเห็นคำว่า “กิน” มาก่อนแล้วมาพบคำว่า “บิน” เด็กก็จะอ่านว่า “กิน” แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดูเป็นประสบการณ์แก่นักเรียน นักเรียนก็จะอ่านคำว่า “บิน” ได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของ เพียเจต์ เพียเจต์ กล่าวว่า ความรู้คือประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือเมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัวเมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีก นักเรียนจะคิดหวังกันว่า ผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เด็กจะค่อย ๆ ประสมประสาน (Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกัน เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการนำปฏิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า การสอนอ่านครูควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสอนอ่านว่าควรยึดถือตามหลักการหรือทัศนยะของใคร หรือปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียนและเนื้อหาอย่างไร เพื่อให้การจัดกิจกรรมการสอนอ่านได้เหมาะสมกับธรรมชาติในการอ่านของเด็ก

1.2 ความหมายของการอ่าน

วิลสัน สุนทรโรจน์ (2540 : 33) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความฉลาดและใช้ในการพัฒนาอาชีพการงานได้ด้วย

ไพเราะ วุฒิเจริญกุล (2540 : 24) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายจากอักษร สัญลักษณ์ กลุ่มคำหรือวลี และประโยคออกเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความสามารถในการแปลความหมาย การตีความ การจับใจความ และการสรุปความ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างมีจุดหมาย

ณัฐวดี พัทธภักดิ์ (2544 : 11) กล่าวว่า การอ่าน คือกระบวนการทางความคิดในการจับใจความ แปลความ ตีความ และขยายความจากสัญลักษณ์หรืออักษรโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

จิรัธดา ก้าวพิสมัย (2545 : 13) ให้ความหมายว่า การอ่าน คือกระบวนการตีความหมายจากตัวอักษร สัญลักษณ์ คำ วลี และประโยคออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความสามารถในการตีความ แปลความ สรุปความ และการวิเคราะห์ใจความสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ได้

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่าน คือการแปลความสัญลักษณ์ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้ผู้อ่านออกเป็นความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการวิเคราะห์ใจความสำคัญอย่างมีจุดมุ่งหมาย

1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

กองทัพ เคลือบพลิชกุล (2542 : 79) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้ การอ่านตามจุดมุ่งหมายข้อนี้ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน นักศึกษาที่ต้องอ่านตำรับตำราเพื่อค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติม หรืออ่านเพื่อทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ส่วนผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้เกิดความรู้กว้างขวางต้องอาศัยการอ่านประจำ

2. การอ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือค้นหาคำตอบ มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นปกติวิสัย เช่น อยากรู้อะไรเรื่องชีวประวัติบุคคลสำคัญ อยากรู้ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมือง อยากรู้อะไรเรื่องสังคมไทยทั่ว ๆ ไป จึงต้องอ่านเพื่อสนองความต้องการนั้น

สำลี รักสุทธี (2550 : 4) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ว่ามนุษย์อ่านหนังสือเพื่อสิ่งต่อไปนี้

1. อ่านเพื่อสนองความอยาก ความต้องการของตนเอง
2. อ่านเพื่อค้นหาความรู้ คำตอบจากประเด็นปัญหา ความสงสัยของตนเอง
3. อ่านเพื่อการศึกษาเนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นการอ่านตามหน้าที่ เช่น นักเรียนอ่านหนังสือเรียน นักศึกษาอ่านตำรา เอกสารประกอบการเรียน เป็นต้น
4. อ่านเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ
5. อ่านเพื่อฆ่าเวลา
6. อ่านเพื่อยกค่าของตนเองหรือเพื่อแสดงศักยภาพของตนเอง
7. อ่านเพราะถูกบังคับอ่าน เช่น ถูกอ่านหนังสือเพราะพ่อแม่ให้อ่าน
8. อ่านเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านทักษะการอ่านของตนเอง
9. อ่านเพื่อความสนุกสนานบันเทิงอารมณ์
10. อ่านเพื่อแสวงหาความหลุดพ้น เพื่อหาทางให้กับชีวิต เพื่อให้พบความสุขจากการอ่าน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อติดตามข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

และพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของตนเองในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทุกกลุ่มวิชา คนจะเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้ดีถ้าอ่านหนังสือได้ดี ดังนั้นจึงมีผู้พูดและเขียนถึงความสำคัญของการอ่านไว้มากมาย ดังนี้

กรมวิชาการ (2542 : 7) ได้ระบุถึงความสำคัญของการอ่านว่า

1. การสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มี การจัดเวลาและสถานที่ที่สามารถนำไปไหนมาไหนได้
2. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งมักมีอายุใช้งานโดยจำกัด
3. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เอาในขณะที่อ่าน
4. การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธิมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจต้องมุ่งมันอยู่กับข้อความ พินิจ พิจารณาข้อความ
5. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านข้ามหรืออ่านทุกตัวอักษรเป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมาก สามารถเลือกอ่านได้
6. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ ราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างสร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ
7. ผู้อ่านเกิดความคิดเป็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วเกิดผลดี
8. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ อาทิเช่น การฟัง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 6) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
3. หนังสือเก็บไว้ได้นานกว่าอย่างอื่น
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองขณะอ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิดีกว่าอย่างอื่น
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง
7. หนังสือมีหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น
8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเองในขณะที่อ่าน
9. ผู้อ่านจะรู้สึกมีความสุข

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546 : 46) ได้กล่าวถึง ความสำคัญ

ของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ
2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน ไปพัฒนาตนและพัฒนางาน
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นต่อไป
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้ จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญาเป็นคนฉลาดรอบรู้ได้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองที่ง่ายที่สุดและได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีบุคลิกที่ดีทั้งด้านจิตใจ และบุคลิกภาพเพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
7. การอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม
8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

ปานวรี ยงยุทธวิชช์ (2548 : 34) เขียนถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านคือจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการคิด เขียน วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ลำลี รักสุทธิ (2550 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านทำให้เกิดความรู้ เกิดองค์ความรู้ มีความเข้าใจในสรรพสิ่งมากขึ้น
  2. การอ่านทำให้ได้ข้อคิด คติจากเรื่องซึ่งจะให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ได้
  3. การอ่านทำให้คนมองโลกในแง่ดี เข้าใจโลกมากขึ้น
  4. การอ่านทำให้เข้าใจคน ธรรมชาติของคน เข้าใจธรรมชาติ และสิ่งรอบข้าง
- มากขึ้น
5. การอ่านทำให้คนเป็นมนุษย์ ทำให้มนุษย์เป็นเทวดา (ตามแนวคิดของพุทธ)
  6. การอ่านช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง
  7. การอ่านช่วยให้เกิดคลังคำ สามารถนำคำไปสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา
- และหนังสือได้ดี

8. การอ่านช่วยให้คนบรรลุสิ่งที่ต้องการ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเอง

ปรารถนา

9. การอ่านทำให้เกิดแนวคิดใหม่
10. การอ่านทำให้คนหลุดพ้นจากความโง่เขลา หรือบรรลุสิ่งสูงสุดที่ปรารถนา

ได้

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพราะช่วยทำให้บุคคลได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้ได้เข้าใจในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ ช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นำมาพัฒนาการดำเนินชีวิต ปรับปรุงหน้าที่การงานให้ดีขึ้น

1.5 ประเภทของการอ่าน

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542 : 93) ได้แบ่งการอ่านตามวิธีการอ่านออกเป็น

2 ประเภทใหญ่ คือ

1. การอ่านในใจ คือการอ่านไม่ออกเสียงหรือการเงียบ (Silent Reading) เวลาอ่านจะไม่ใช้อวัยวะที่จะช่วยให้ออกเสียงเคลื่อนไหวเลย คงใช้เฉพาะสายตาคาวคไปบนตัวอักษร นัยน์ตารับภาพแล้วส่งสัญญาณผ่านประสาทสมองให้รับรู้ เพื่อจดจำและตีความต่าง ๆ ออกมา

2. การอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อให้เกิดเสียงดัง (Sound Reading) คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนให้ถูกต้อง ชัดถ้อยชัดคำ และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟัง

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 127) ได้แบ่งประเภทของการอ่านได้ 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง แบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่

1.1 การอ่านร้อยแก้ว

1.2 การอ่านร้อยกรอง

1.3 การอ่านทำนองเสนาะ

2. การอ่านในใจแบ่งออกเป็น 7 แบบ ได้แก่

2.1 การอ่านแบบค้นหาความรู้ เช่น อ่านตำรา

2.2 การอ่านจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่น

อ่านบทความ

2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์ อ่านลำดับ

เหตุการณ์

2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคนเพื่อปฏิบัติ เช่น การอ่านคู่มือการใช้

เครื่องไฟฟ้า อ่านวิธีประกอบอาหาร

2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์ วิจัยเพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์

สำคัญ

2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสีย

สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา

2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่เมื่อนั่งรถ

ผ่านไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 54 - 55) จำแนกการอ่านได้ 7 วิธีคือ

1. อ่านคร่าว ๆ ใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไปโดยละเอียดหรือไม่จะตัดสินใจยืมหนังสือ หรือจะเลือกคัดลอก หรือถ่ายสำเนาเฉพาะตอนที่ต้องการอ่านคร่าว ๆ นั้นจะอ่านเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สารบัญ คำนำ อ่านบทบางตอน เพื่อรู้จำนวนหรือเนื้อหาและดูดัชนีเพื่อหาหัวข้อที่ต้องการค้นว่ามีหรือไม่

2. อ่านเก็บแนวคิด ใช้เมื่ออาจจะต้องอ่านหนังสือหรือเอกสารนั้น แล้วทำบันทึกย่อไว้บททวนภายหลัง หรือจะสรุปสาระสำคัญของข้อความทำได้โดยผู้อ่านต้องฝึกฝนการหาคำคุณเฉพาะประโยคใจความสำคัญให้ได้ แล้วสามารถสรุปแนวคิดของแต่ละย่อหน้าของเรื่องได้

3. อ่านแบบตรวจตรา คือการอ่านวิธีหนึ่ง รวมกับการอ่านวิธีที่สอง และอ่านเฉพาะส่วนสำคัญที่ต้องการเป็นหลัก เหมือนนักวิทยาศาสตร์ใช้กล้องจุลทรรศน์ส่องดูจุลภาคอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อดูองค์ประกอบของสิ่งนั้น

4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า การอ่านวิธีนี้ใช้วิธีที่สามเป็นหลัก แต่มิได้อ่านโดยฟังเสียงแต่บางจุด เพราะการศึกษาค้นคว้านั้นต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอน หากเลขบางตอนก็อาจเกิดเสียหายได้ เช่น หากจะอ่านเรื่องสั้น ๆ เรื่องที่ส่งเข้าประกวด หรือจะอ่านชีวประวัติจะต้องอ่านตั้งแต่ต้นจนจบอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วน

5. อ่านเชิงวิเคราะห์หรืออ่านตีความ วิธีอ่านแบบวิเคราะห์นี้จะใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของคำและวลี การใช้คำในประโยควิเคราะห์สำนวนภาษา จุดประสงค์ของผู้แต่งไปจนถึงการวิเคราะห์นัยหรือเบื้องหลังการสร้างหนังสือ หรือเอกสารนั้น ทั้งนี้ต้องใช้วิธีอ่านแบบที่สี่ประกอบด้วย คืออ่านอย่างละเอียดให้ได้ความครบถ้วนแล้วจึงแยกแยะออกได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้น มีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละส่วนสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ อย่างไร

6. อ่านเก็บข้อมูล วิธีนี้ใช้เมื่อจะอ่านหนังสือหรือเอกสารหลาย ๆ เล่ม เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเดียวกันจากหลาย ๆ แหล่ง จะได้เปรียบเทียบคัดเลือกและนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไป วิธีอ่านเก็บข้อมูลนี้ใช้กันมากในการทำรายงาน ทำวิทยานิพนธ์ หรือวิจัย

7. อ่านโดยใช้วิจารณ์ การจะใช้วิธีนี้ได้ ผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านวิธีอื่น ๆ ได้เสียก่อน เพราะการอ่านโดยใช้วิจารณ์ต้องอาศัยวิธีทั้งหมดข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจึงจะเกิดปัญญา สันนิษฐานหาเหตุผลได้ “เหตุผล” ในที่นี้หมายถึงทั้งเหตุผลในทางภาษา เหตุผลทางตรรกวิทยา เหตุผลทางความหมาย และเหตุผลในความเป็นจริง ผู้ที่อ่านโดยวิธีนี้ต้องอ่านมากและมีความกล้าหาญที่จะบอกได้ว่าข้อความนั้นผิดหรือถูกอย่างไรด้วย

วิลเลียม สุนทรโรจน์ (2547 : 77) ได้กล่าวถึง ประเภทของการอ่านว่ามี

4 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านแจกถูก
2. การอ่านสะกดคำ
3. การอ่านออกเสียง
4. การอ่านในใจ (อ่านจับใจความ)

สรุปได้ว่า ประเภทของการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง
2. การอ่านไม่ออกเสียงหรืออ่านในใจ

ในการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรเน้นการอ่านแจกลูก
การอ่านสะกดคำและการอ่านออกเสียง

1.6 หลักการสอนอ่าน

บันทึก พุทธชะวัน (2532 : 117 - 117) ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการสอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ได้แก่ การเตรียมนักเรียนที่จะสอนนับตั้งแต่เด็กก้าวอย่างเข้า
โรงเรียนในวันแรก รวมถึงการปฐมนิเทศนักเรียน การพัฒนาความพร้อม และการแก้ไข
ช่วยเหลือให้นักเรียนได้เรียนและได้เล่นร่วมกันด้วย

1.1 การเตรียมการอ่าน ถือว่าจากการเริ่มงานในขั้นสำหรับพื้นฐานภาษา
พูด กิริยา มารยาท และระเบียบในการอยู่ร่วมกัน โดยใช้การฟัง การพูด ในการเตรียมตัว
นักเรียน การสังเกต การเรียกชื่อสิ่งของ สภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน
ตลอดจนการเล่าถึงกิจวัตรประจำวัน

1.2 การพัฒนาและตรวจสอบความพร้อมในการอ่าน เช่น การสังเกต
ความเหมือน ความแตกต่าง ความสัมพันธ์ของกล้ำเนื้อกับสายตา การฝึกกล้ำมือ การเล่นเกม
การจับร้อง การฝึกวาด ปั้น พับกระดาษ เพื่อไปไปสู่การพูด การฟังได้อย่างกว้างขวาง

1.3 การฝึกอ่าน เริ่มนับตั้งแต่การฝึกอ่านพจนานุกรม (พยัญชนะ)
พจนานุกรมเสียง (สระ) การฝึกนึกคำที่เริ่มต้นด้วยพยัญชนะต้นหรือเสียง พร้อมกับช่วยเหลือ
แก้ไขอย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนไปด้วย

1.4 ฝึกอ่านคำประกอบภาพ และบัตรประโยคประกอบภาพเรื่องราว
หรือนิทานสั้น ๆ โดยฟังครูอ่านหนังสือและเปิดให้ดูภาพไปด้วย

1.5 ฝึกฟังครูเล่านิทาน นิทานพื้นบ้าน นักเรียนฝึกพูดหรืออ่านตามครู
และฝึกให้เด็กผู้ฟังเล่าเรื่องอย่างย่อได้

1.6 ฝึกท่องจำบทประพันธ์ง่าย ๆ คอคำสัมผัสหรือคำคล้องจองเป็นตอน ๆ

2. ขั้นเริ่มอ่าน หมายถึง การเริ่มอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้น ๆ นิทาน
กิจวัตรประจำวัน โดยใช้วิธีจำรูปคำและภาพประกอบ มีวิธีการจัดกิจกรรมดังนี้

2.1 ฝึกอ่านคำ และประโยคประกอบภาพ

2.2 ฝึกอ่านประโยค และเรื่องราว โดยอาศัยภาพประกอบช่วย

2.3 ฝึกอ่านนิทานสั้น ๆ หรือเรื่องราวที่ครูและนักเรียนจัดเตรียมขึ้น
หรือแต่งขึ้น หรือแผนภูมิประสบการณ์ที่ช่วยขยายประสบการณ์

2.4 ฝึกให้ใช้การเทียบคำ เทียบประโยค เพื่อใช้ประโยคในการอ่าน

3. ชั้นอ่านหนังสือแตกหรือมีความก้าวหน้าในการอ่าน ได้แก่ สามารถใช้เวลาอ่านได้ยาวนานขึ้น โดยสามารถใช้วิธีสะกดตัวผสมคำช่วยในการอ่านคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีวิธีการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 3.1 ฟีกอ่านนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์และกิจวัตรประจำวันที่ใช้คำแปลก ๆ
- 3.2 ฟีกอ่านนิทานที่ยาวขึ้น และสามารถอ่านเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ได้
- 3.3 ฟีกอ่านบทประพันธ์สั้น ๆ โดยการรู้จักจังหวะสัมผัส
- 3.4 ฟีกอ่านเรื่องราว บทความ และสามารถจำรูปคำ เทียบคำ สะกดคำ
- 3.5 ฟีกอ่านแบบเก็บเอาความ และสามารถประเมินตัวละคร บทความต่าง ๆ

ได้ตีจรรยาไปใช้แสดงความคิดเห็นรายงานได้

4. ชั้นเสริมสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี หมายถึง สามารถอ่านในใจได้เร็ว สามารถอ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบหาความเพิลิตเพลินจากการอ่านโดยวิธอ่านคร่าว ๆ ดังนี้

- 4.1 ฟีกอ่านในใจ และมีความสนใจในการอ่าน อ่านหนังสือได้หลายรสหลายประเภท
- 4.2 ฟีกอ่านหนังสืออ่านประกอบเพื่อค้นหาสาระสำคัญหรือสิ่งที่สนใจ
- 4.3 ฟีกอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่สนใจ และเก็บสาระสำคัญของเรื่อง ที่อ่านประเมินเรื่องราว และวิจารณ์หนังสือที่อ่านได้

5. ชั้นอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง หมายถึง สามารถสังเกตเห็นคุณค่าประโยชน์ของการอ่านเกิดสนิยมในการอ่านหนังสือประเภทใดประเภทหนึ่ง มีความสนใจในรสของภาษาได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 12 - 13) ได้เสนอแนะวิธีการสอนอ่านเพื่อพัฒนาโครงสร้างความรู้ หรือแบบแผนความรู้ (Schema) ในระดับประถมศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สอนอ่านจากบทเรียนสั้น ๆ โดยสอนจากคำไปสู่วลี จากวลีไปสู่ประโยค จากประโยคไปสู่ย่อหน้า
2. สอนอ่านโดยให้ผู้เรียนอ่าน แล้วทำนายนว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ต่อไปผลจากเหตุการณ์นั้นควรเป็นอย่างไร
3. ถ้าผู้เรียนไม่มีโครงสร้างความรู้ หรือที่มาของเรื่องที่อ่าน ครูควรสร้างความรู้พื้นฐาน โดยการสนทนาเรื่องในบทอ่านเพื่อสร้างขอบข่ายความรู้ในบทเรียนเป็นพื้นฐานการอ่าน

4. ผู้เรียนตั้งคำถามก่อนอ่าน และคำถามหลังอ่าน

ราตรี พิมพ์บุตร (2546 : 32 - 33) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการสอนอ่านในระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. อ่านในใจ ถ้ามารู้เรื่องก่อนแล้วจึงอ่านออกเสียง จะสอนคำใหม่ก่อน หรือให้อ่านในใจก่อนสอนคำใหม่ก็ได้ เพราะการอ่านในใจไม่จำเป็นต้องอ่านทุกคำ เน้นการจับใจความและอัตราเร็วในการอ่านเป็นสำคัญ

2. การอ่านออกเสียงในบทเรียน ต้องอ่านเป็นคำเป็นประโยค ไม่อ่านแบบแจกลูก เน้นการอ่านวรรคตอน และอ่านชัดตามเสียงภาษาไทยกลาง

3. อ่านเรื่องราวที่ให้อ่าน และให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้นจะสอบถามเฉพาะบทต่อบท ไม่ต้องให้จำตั้งแต่บทแรกจนถึงบทสุดท้าย

4. เสียงสระ พยัญชนะที่เป็นปัญหาบางท้องถิ่น ให้นำมาฝึกบ่อย ๆ และฝึกเรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะออกเสียงชัดเจน

5. ข้อความที่เป็นประโยคในตอนท้ายของแบบฝึก ให้ผู้เรียนอ่านทีละประโยค แต่ละประโยคให้อ่านติดต่อกันเป็นวรรคเดียว ฝึกผู้เรียนหัดสังเกตการนำคำที่เรียนมาแล้วเข้าสู่ประโยค และสัญลักษณ์ของข้อความที่เป็นรูปประโยคสมบูรณ์

1.7 ปัญหาในการอ่าน

การอ่านหนังสือมักจะพบปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านอยู่เสมอ ซึ่งปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้และจะได้ผลเร็วขึ้นถ้าได้ฝึกฝนตามแนวทางและหลักการที่ถูกต้องได้มีผู้เสนอหลักการ ดังนี้

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2537 : 12 - 17) ได้รวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการอ่านของเด็กไทยพอสรุปได้ ดังนี้

1. อ่านไม่ได้ มักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเริ่มเรียน เพราะยังจำหลักเกณฑ์อะไรไม่ได้
2. อ่านผิด หรือออกเสียงคำไม่ถูกต้อง เช่น พลิต มักอ่านว่า พลิต
3. ออกเสียงผิด อ่านตุ๋ตุ๋ อ่านออกเสียงตามภาษาถิ่น อ่านคำควบกล้ำผิด
4. อ่านช้า
5. จับใจความของเรื่องไม่ได้
6. อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง ทำให้เสียเวลา และเสียความ
7. อ่านกลับ เช่น บอก เป็น กอบ

8. อ่านข้าม

ข้อเสนอแนะเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

1. ควรแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นไม่ควรใช้วิธีเดียวกันนี้แก่ผู้เรียน
2. การแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะผู้เรียนที่มีปัญหาตามที่เสนอแนะมานี้ ขอให้กระทำต่อเนื่องกัน จนกว่าข้อบกพร่องนั้นจะหมดไป
3. ควรจัดหาเวลาพิเศษนอกเวลาเรียนเพื่อใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ไม่ควรใช้เวลาเรียนของผู้เรียนทั้งชั้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้เรียนบางคน
4. ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา เช่น ควรได้ชี้แจงให้ผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาเข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา อย่าให้รู้สึกว่าการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นปมด้อยเพราะเป็นเรื่องที่แก้ไขได้

สรุป จากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านดังกล่าวจะเห็นว่าวิธีวิธีการที่ครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับเด็กหลายวิธีที่สำคัญครูต้องให้ทั้งโอกาสและเวลาแก่เด็ก รวมทั้งต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการรับรู้ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาการอ่านให้ดีขึ้นได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียน

2.1. ความหมายของการเขียน

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2540 : 46) กล่าวว่า การเขียน คือการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของคนเราเป็นตัวหนังสือ เพื่อเป็นสื่อความหมายให้บุคคลอื่นได้เข้าใจถึงความรู้สึกของตนเอง และสามารถนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

กองทัพ เคลือบพนิชกิจ (2542 : 123) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่าการเขียน คือทักษะการใช้ภาษาชนิดหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกกับข่าวสารเป็นการสื่อสารหรือสื่อความหมายโดยใช้ตัวหนังสือ ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำในการพูด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 123) กล่าวว่า การเขียน หมายถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามหลักภาษาศิลป์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 203) ได้ให้ความหมายของการเขียน คือการขีด

ให้เป็นตัวเลข, จัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด, แต่งหนังสือ

ถวัลย์ มาสจรัส (2546 : 1) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทัศนคติ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารอื่น ๆ ของตนเองผ่านงานเขียน โดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดรู้ร่วมกันเป็นสื่อกลางความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

อรชร โพธิ์ศรี (2547 : 10) กล่าวว่า การเขียน คือการเกิดความคิดแล้วรวบรวมและเรียบเรียงความคิดนั้น ก่อนที่จะถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของภาษาเขียนให้ได้ อย่างถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียน คือการที่มนุษย์ประสงค์ที่จะถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความในใจของตนเองออกมาให้ผู้อื่นทราบ โดยเขียนเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและความในใจเหล่านั้น

2.2 จุดมุ่งหมายของการเขียน

ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร (2540 : 15) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ว่า การเขียนสามารถจำแนกจุดมุ่งหมายได้ ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือการนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน สิ่งสำคัญสำหรับการเขียนเล่าเรื่องคือจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามความเป็นจริง และต้องเล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือการเขียนเพื่อชี้แจง อธิบายเช่น อธิบายวิธีใช้วิธีทำ ขั้นตอนการทำ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ การเขียนเพื่ออธิบายต้องระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษา ต้องใช้ภาษาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่ายและเป็นไปตามลำดับขั้นตอน

3 การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเดียวหรืออาจมีข้อเสนอแนะประกอบด้วย โดยต้องคำนึงถึงพื้นฐานของข้อเท็จจริง อีกทั้งต้องมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล

4. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการเห็นภาพตามที่ผู้เขียนต้องการ การใช้ถ้อยคำภาษาในงานเขียนลักษณะนี้ ต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่ประณีต งดงาม สามารถสื่ออารมณ์ ความรู้สึกให้

เกิดแก่ผู้อ่านได้ ซึ่งในบางครั้งก็ต้องใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ หรือมีความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อช่วยสร้างจินตนาการให้เกิดต่อผู้อ่าน

5. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ งานเขียนประเภทนี้ต้องใช้ภาษาที่สั้นกระชับ รัดกุม สะดุดตา สะดุดใจผู้อ่าน อาจเล่นคำ เล่นสำนวน เพื่อให้เกิดความคล่องจงทำให้ ผู้อ่านจดจำได้ในเวลาอันรวดเร็ว

6. การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะตำหนิ สิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นบุคคล เหตุการณ์หรือสถานการณ์ แต่เป็นการตำหนิอย่างนุ่มนวล ทำนองดีเพื่อก่อ การเขียนลักษณะนี้ต้องไม่มีลักษณะการกล่าวร้ายหรือมุ่งทำลาย การใช้ภาษา ในงานเขียนประเภทนี้ต้องสุภาพ นุ่มนวล อาจแทรกอารมณ์ขันทำนองขำ ล้อด้วยถ้อยคำ หรือด้วยเรื่องราว

7. การเขียนเพื่อกิจธุระ คือการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนชนิดนี้จะมีรูปแบบการเขียนและลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภท ของงานเขียน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนโทรเลข และการเขียนประกาศแจ้งความเป็นต้น

วรณี โสมประยูร (2542 : 141) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการเขียน ให้พัฒนาขึ้นตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้อง และเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด และจดบันทึก สรุปรูป และย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำ หรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษา หรือสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ
7. เพื่อให้มีทักษะในการเขียนประเภทต่าง ๆ สามารถนำหลักการในการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
8. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและ

มีความถนัด

9. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพการศึกษาหาความรู้และอื่น ๆ

กรมวิชาการ (2544 : 21) ได้กล่าวว่า การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 3 มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ ซึ่งแจ้งการปฏิบัติงาน การรายงาน การเขียนจดหมายสื่อสารให้เหมาะสมกับโอกาสและจุดประสงค์ เขียนเรื่องราวจากจินตนาการหรือเรื่องราวสัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

2. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน การศึกษาค้นคว้าโดยใช้กระบวนการเขียน จดบันทึกข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์และสังเกตการณ์อย่างเป็นระบบ นำวิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและการรายงาน และเขียนสื่อสารได้ตามจุดประสงค์อย่างมีมารยาทในสังคม

ลำติ รักสุทธิ (2550 : 17) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ว่า

1. เขียนเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ชุมชน สังคม บ้านเมือง ให้คนอื่นทราบ
2. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ตีติง เสนอต่อผู้นำ ผู้บริหาร เหตุการณ์บ้านเมือง ชีวิต ความเป็นอยู่ของคน สังคม
3. เขียนตามหน้าที่การงาน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนประกาศ โฆษณา
4. เขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ จินตนาการของตน
5. เขียนเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง เช่น อยากแสดงความคิดเห็น

ต่อคนรัก

6. เขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ทักษะ ให้คนอื่นรู้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีจุดมุ่งหมายตามลักษณะความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนกำหนดได้ อาจจะเขียนเพื่อคัดลายมือ ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ได้ถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อถ่ายทอดความคิดไปสู่ผู้อ่านบางคน และอาจมีจุดมุ่งหมายของการเขียนเพื่อหารายได้ เป็นต้น

2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เท่ากับทักษะการอ่าน จึงได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

กองทัพ เลือบพณิชกุล (2542 : 14) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียน

ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
2. เป็นเครื่องวัดความเจริญทางด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์
3. เป็นเครื่องถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
4. เป็นอาชีพที่สุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
5. เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน
6. เป็นเครื่องจรรโลงใจแก่สังคมมนุษย์ที่ให้ความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศ

ทุกวัย

พื่อน เปรมพันธ์ (2542 : 136) กล่าวว่า การเขียนมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญแตกต่างจากการพูด คือการเขียนมีลักษณะของความคงทนถาวร สามารถปรากฏเป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานนับร้อยนับพันปี และสามารถอ่านได้หลายครั้งตามต้องการ การเขียนมีความสำคัญสรุป ได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของมนุษย์
3. การเขียนเป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของมนุษย์
4. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ช่วยให้

ผ่อนคลายความอึดอัดคับข้องใจ

5. การเขียนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคี และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงกันข้ามการเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน

6. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้รับการยกย่อง

เชิดชูเกียรติ

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 140 - 141) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียน

ไว้ว่า

1. เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ของตนออกมาเสนอต่อผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งตนเองมีประสบการณ์มาก่อน

3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความรู้สึกกับประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดคตินทางวัฒนธรรม เช่น การถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปอีกสมัยหนึ่ง หรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น ต้องการทำให้รู้เรื่องราวทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติและเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
9. เป็นการพัฒนาความสามารถบุคลิกภาพให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึกและแนวคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สุภณา เลิกนอก (2545 : 15) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดคตินทางวัฒนธรรม พัฒนาสติปัญญาและเป็นอาชีพสุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่ง

ฉวัลย์ มาสจรัส (2546 : 2) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน การที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดของตนเองออกมาเป็นระบบ และต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ฉลาต สมพงษ์ (2547 : 16) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสังคม ที่จะเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกถึงความเจริญทางวัฒนธรรมสู่ชุมชนรุ่นหลัง และสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ นอกจากนี้การเขียนยังเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ควบคู่กับทักษะการอ่าน การฟัง และการพูดอีกด้วย

ตำลึ รัคสุทธี (2550 : 12) ได้ระบุถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

1. การเขียนเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกที่หลากหลายให้คนอื่นได้รับรู้
2. การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ข้อคิด ความเห็นที่ชนะผ่านตัวอักษร
3. การเขียนเป็นการบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวที่ตนเองพบผ่าน
4. การเขียนเป็นการแสดงออกถึงภูมิปัญญา ความสามารถของผู้เขียน
5. การเขียนเป็นการเก็บความรู้ ข้อมูลแต่ละยุคสมัยไว้ให้กับสังคม
6. การเขียนเป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ด้านภาษา (เขียน) ให้พัฒนายิ่งขึ้น
7. การเขียนเป็นการแสดงถึงนิสัย ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเองและสังคม
8. การเขียนเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กระจายความรู้ข้อคิดสู่คนอื่น
9. การเขียนเป็นการบอกใบ้ตายแทง แสดงหลักฐานผ่านตัวอักษรให้คนอื่นรู้
10. การเขียนเป็นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันของมนุษย์

เป็นทักษะที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการและความต้องการของตนเอง และเป็นสื่อความหมายที่คงทน ใช้บันทึกแทนความจำเพื่อป้องกันการลืมได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ และสามารถพัฒนาเพื่อยืดเป็นงานอาชีพได้

2.4 องค์ประกอบของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีความสำคัญและเป็นทักษะที่มีขั้นตอน ซึ่งเกิดขึ้นได้ยากกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เพราะการเขียนต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ ประกอบด้วย และต้องผ่านการฝึกฝน เป็นเวลานานองค์ประกอบของการเขียนมีหลายอย่าง ดังมีผู้อธิบายไว้ดังนี้

กลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้การสอนและประเมินผล (2547 : 24) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนไว้ว่า การเขียนที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจน (Purspicuity) คือความชัดเจนในการใช้ถ้อยคำ
สื่อความหมายได้ตรง
2. ความเรียบง่าย (Simplicity) คือการใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่คำ
ฟุ่มเฟือย
3. ความกระชับ (Brevity) คือการใช้ถ้อยคำน้อย แต่ให้ความหมายชัดเจน
และมีน้ำหนัก
4. ความประทับใจ (Impressiveness) คือการใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน
5. ความไพเราะ (Euphony) คือการเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่นไพเราะหู

6. การสร้างภาพ (Picturesqueness) คือการใช้คำที่มองเห็นภาพ สื่ให้เห็นภาพชัดเจน

7. โครงสร้างของประโยค (Structure of sentences) คือการแต่งประโยคให้สอดคล้องสอดรับกับเหตุการณ์ ประโยคหลักประโยคอยู่ใกล้กัน ไม่อยู่ไกลกันเกินไป ที่สำคัญ คือประโยคที่แตงั้นควรเป็นประโยคกระชับ คือประโยคที่เอาข้อความสำคัญไปไว้หลังสุด ให้ประโยคต้นเป็นประโยคที่ชักนำความสนใจและก่อให้เกิดความสงสัย ผู้อ่านจะต้องอ่านไปจนจบ มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจเรื่อง ประโยคลักษณะนี้เป็นประโยคที่ดี เพราะสามารถยึดความสนใจของผู้อ่านไว้ได้

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 21) หัวใจสำคัญของการเขียน คือความคิดและศิลปะการใช้ภาษาก่อนที่จะลงมือเขียน ต้องรู้จักระบายความคิด รู้จักประเด็นที่จะเขียน รู้จักเลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษา

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่เกิดจาก ผู้เขียน ใช้ความคิดถ่ายทอดเป็นตัวอักษร โดยใช้เครื่องเขียนและอาศัยประสบการณ์ทางภาษา ใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เลือกเนื้อหาและรูปแบบตามความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

2.5 ประเภทของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีหลายรูปแบบ จึงได้มีผู้จัดประเภทการเขียนไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 100) ได้ระบุว่าการเขียนมี 4 ประเภทดังนี้

1. การเขียนเรียงความ
2. การเขียนย่อความหรือสรุปความ
3. การเขียนจดหมาย
4. การเขียนบทร้อยกรอง

สำลี รักสุทธี (2550 : 10) ได้กล่าวถึงประเภทการเขียนว่ามีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. การเขียนตามรูปแบบ เป็นการเขียนที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว ถ้าเขียนผิดไปจากรูปแบบถือว่าไม่ถูกต้อง เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนจดหมาย การเขียนย่อความ การเขียนหนังสือราชการ การเขียนประกาศ เป็นต้น

2. การเขียนไม่เป็นรูปแบบ เป็นการเขียนอิสระ ไม่มีรูปแบบตายตัว ซึ่งการเขียนประเภทนี้จะปรากฏเห็นมากมายในงานเขียนทั่วไป เช่น การเขียนเรื่องสั้น เขียนเล่าเรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์ การเขียนบันทึกความรู้ เขียนบันทึกการเดินทาง เป็นต้น

3. การเขียนบทร้อยกรอง ถือเป็น การเขียนตามรูปแบบประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะฉันทลักษณ์ของแต่ละประเภทชัดเจน ผู้เขียนต้องเข้าลักษณะของคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เช่น การเขียนกลอนแปด การเขียนกาพย์ยานี เป็นต้น

4. การเขียนสารคดี ถือเป็น การเขียนไม่เป็นรูปแบบประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนต้องมีความรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ประเพณีวัฒนธรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมก็ได้ เพื่อบอกเล่าให้คนอื่นรู้

5. การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย เป็นการเขียนที่อาจเป็นความจริง ข้อเท็จจริง หรือเรื่องที่คิดจินตนาการขึ้นเองก็ได้ เรื่องลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะมีตัวละครนำเรื่อง หรืออาจเป็นเรื่องเล่า ที่สมมุติเหตุการณ์ขึ้นเองก็ได้

6. การเขียนสื่อความ ถือเป็น การเขียนทุกประเภท ที่ผู้เขียนอาจใช้ศิลปะการเขียนแบบใดก็ได้ เช่น เขียนสื่อด้วยรูปลักษณะบทร้อยกรอง เขียนสื่อความในรูปลักษณะร้อยแก้วก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญและความต้องการที่จะสื่อของผู้เขียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การเขียนโดยทั่วไปมี 2 ประเภทตามลักษณะของงานเขียน คือการเขียนแบบร้อยแก้ว เป็นการเขียนแบบความเรียงไม่บังคับตามลักษณะของฉันทลักษณ์ และการเขียนแบบร้อยกรอง เป็นการเขียนแบบบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น และการเขียนยังจัดแบ่งตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการของผู้เขียนได้อีกประการหนึ่ง

2.6 หลักการสอนเขียน

การเขียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสนใจในการเขียน และพยายามฝึกฝนให้ดีขึ้น ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 55 - 56) ได้เสนอวิธีการสอนเขียนไว้ ดังนี้

ก่อนสอนควรควรพุดจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้องชัดเจนว่า การเขียนหนังสือถูกต้อง ชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาคิดใคร่อ่านข้อความนั้น ๆ ก็อ่านเข้าใจง่าย ไม่มีการเข้าใจผิดและควรอธิบายให้เข้าใจประโยชน์ที่ได้จากการเขียนแต่ละประเภทด้วย

1. พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน วิธีสอนที่จะให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ก็คือ ก่อนที่จะเขียนสิ่งใดควรริเริ่มจากการฝึกให้รู้จักฟัง

เสียก่อนแล้วจึงเขียน เช่น ให้ฟังคำถามแล้วเขียนตอบให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้ฟังจากการบรรยายไปเขียน หรือให้อภิปรายกันในเรื่องที่เขียน จนแน่ใจว่าผู้เรียนมีความรู้ และมีความคิดที่จะเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เสียก่อนแล้วจึงให้เขียน บางครั้งครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนอ่านหรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุดมาเขียนด้วย

2. ในกรณีที่ผู้เรียนเขียนตัวสะกดหนังสือผิดพลาดนั้น ครูควรหาอุบายให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดของตน ดีกว่าทำโทษให้แก่แล้วแก้อีก ผู้เรียนเบื่อหน่ายไม่เกิดผลดีแต่อย่างใด วิธีแก้ อาจทำได้โดยรวบรวมคำที่ผู้เรียนมักสะกดผิดเสมอ ๆ เขียนบนกระดานคำหรือเขียนใส่บัตรคำ นำไปปิดไว้บนป้ายประกาศของชั้น ครูมอบหน้าที่ให้เด็กเขียนบัตรคำก็ได้ เมื่อรวมคำที่คิดไว้มากแล้ว ควรทดสอบคำเหล่านั้นเป็นระยะ ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนเขียนสถิติการเขียนคำ ถูกต้องแต่ละครั้งของตนเองไว้ก็ได้ในบางครั้งอาจให้แข่งขันสะกดคำถูกบ้างก็ได้ ทั้งนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนรู้จักระมัดระวังมิให้เขียนผิด

3. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ทำหนังสือสำหรับชั้น หรือประกวดการเขียนนิทานหรือประกวดการเขียนเรื่องจริงที่ได้ประสบมาด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนของผู้เรียนได้เหมือนกัน

4. ในการสอนวิชาต่าง ๆ อาจมีโอกาสดูที่ฝึกทักษะเขียนได้เสมอ ครูที่สอนภาษาไทยควรปรึกษากับครูที่สอนวิชาอื่น ๆ เพื่อช่วยกันหรือร่วมมือกันสอนให้สาระวิชาต่าง ๆ สัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาวิชาอื่นสำหรับฝึกทักษะเขียนก็ได้ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ อาจให้เขียนเรียงความ หรือรายงานในวิชานั้น ๆ ก็ได้

สรุปหลักการสอนเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะต้องอาศัยการฝึกอย่างสม่ำเสมอและจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น การสอนเขียนสอดแทรกในสาระอื่น การสอนการเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน

การอ่านเป็นที่มาของการเขียน คนที่อ่านมากจะทำให้เขียนหนังสือได้ดี ด้วยเหตุนี้ผู้มีความรู้ด้านการอ่านและการเขียนชี้แจง อธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียนไว้ ดังนี้

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2548 : 25 - 26) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนไว้ ดังนี้

การอ่าน คือ การเขียนในทางกลับกัน การอ่านเพื่อค้นหาความจริง

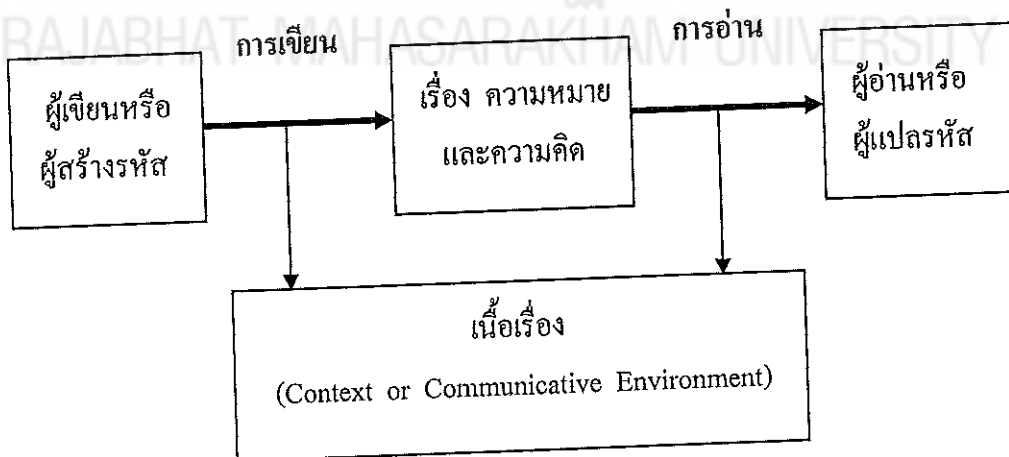
(Scanning) คล้ายกับคิดก่อนเขียน ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อความหมายที่ดีเป็นขบวนการที่ใช้ในการเขียน เพื่อสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนส่วนมากใช้ศิลปะนี้ได้เป็นอย่างดีแล้วจะได้รับความคิดและข้อมูล โดยการเริ่มต้นตั้งแต่แรกตัดสินใจได้หลังจากอ่านไปได้ 2-3 ประโยคว่าจะอ่านต่อหรือไม่ นักเขียนหลายคนใส่ใจความสำคัญไว้ในตอนกลางของเรื่อง ซึ่งผู้อ่านต้องค้นให้พบในการอ่านให้ได้รับความมากที่สุดและเร็วที่สุด จึงควรสร้างนิสัยการจับใจความสำคัญ

ในการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน Stotsky 1973 (กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล. 2547 : 26) พบว่า งานวิจัยส่วนมากจะศึกษาอิทธิพลของการเขียนที่มีต่อการพัฒนาการอ่าน พบว่า

1. นักเขียนที่ดีมักจะเป็นนักอ่านที่ดี
2. นักเขียนที่ดีมักจะอ่านมากกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง
3. นักเขียนที่ดีมักเขียนเป็นประโยคที่ดีกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง

กระบวนการอ่าน - เขียนและระบบปฏิบัติการประกอบด้วยส่วนย่อย 4 ส่วน คือ

1. ผู้เขียนหรือผู้สร้างรหัส (Encoder)
2. เรื่องหรือสิ่งที่ผู้เขียนแต่งขึ้น
3. ผู้อ่านหรือผู้แปลรหัส (Decoder)
4. สิ่งแวดล้อมที่สื่อความหมาย

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการอ่าน - เขียนและระบบปฏิบัติการ

ที่มา : กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล (2547 : 26)

ในด้านการเขียนสื่อความหมาย ผู้เขียนเป็นแหล่งข่าว เขามีความคิดต้องการจะสื่อออกไปและในการแสดงความคิดดังนี้ (Encoding) ข้อมูลก็จะแปรรูปเป็นคำและตัวอักษรต่าง ๆ ในการทำเช่นนี้ ผู้เขียนจะนำนิสัยต่าง ๆ การแสดงความคิด ความรู้ประสบการณ์ของเขา ความรู้ทั่ว ๆ ไป ภาษา ทักษะคติ ค่านิยม สิ่งที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสมมติฐานเกี่ยวกับภาษาและเนื้อเรื่องมานำแสดง

ในทำนองเดียวกัน ผู้อ่านจะต้องแปลรหัสความคิดของผู้แต่ง จะต้องนำความรู้ ประสบการณ์ตลอดจนภาษา ศัพท์ ไวยากรณ์ สมมติฐานเกี่ยวกับภาษา ทักษะคติ ค่านิยม สิ่งที่เกี่ยวข้องมาสู่การอ่านด้วย

เรื่อง (Text) ประกอบด้วยความคิด ความหมายซึ่งผู้แต่งได้แต่งขึ้น เรื่องประกอบด้วยสัญลักษณ์ทางภาพเขียนแทนคำและการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นไปตามกฎเกณฑ์ เพราะเรื่องนี้เป็นหน่วยของความหมาย การสร้างและการถอดรหัสมักเกิดในสิ่งแวดล้อมที่สื่อความหมาย (Context or Communicative Environment) ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ สังคม วัฒนธรรม เวลา และสถานที่ สถานการณ์ อิทธิพลของผู้เขียนในระหว่างการเขียน ซึ่งจะสะท้อนถึงผลงานของเขาและวิธีที่ผู้อ่านจะตีความด้วย ดังนั้นการอ่านมีส่วนช่วยในการเขียนมีกฎ 6 ข้อที่จะช่วยในการอ่านให้เข้าใจอย่างรวดเร็วคือ

1. อ่านให้มากขึ้น
2. เรียนรู้วิธีอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเรื่องที่ท้าทายความเข้าใจ (เรื่องยาก ๆ)
4. แบ่งเวลาให้เป็น
5. อ่านให้เร็วอย่างเป็นธรรมชาติและอัตโนมัติ
6. พัฒนานิสัยการอ่านอย่างมีสมาธิ

คำติ รัคสุทธิ (2549 : 16) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียนว่า

1. คนที่อ่านมากจะทำให้มีคำในสมองมาก เรียกว่ามี "คลังคำ" เมื่อมีคลังคำมาก จึงสะดวกสำหรับการนำมาใช้ ครั้นถึงเวลาเขียนเรื่องจึงเขียนได้ง่ายกว่าคนที่ไม่ชอบอ่าน หรือไม่มีคลังคำ

2. คนที่อ่านมากจะทำให้มีข้อมูล ความรู้มาก เมื่อจะเขียนเรื่องอะไรจึงไม่คิดขัด เหมือนคนที่ไม่ชอบอ่าน

3. คนที่อ่านมากจะได้เห็นลีลา ลักษณะ ศิลปะการประพันธ์ของนักเขียนต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถนำไปปรับประยุกต์เป็นของตนเองได้ คนที่ชอบอ่านลักษณะเรื่องแบบใดหรือ

ของใครก็มักจะมีลีลาการเขียนเหมือนลักษณะนั้นหรือคนนั้น

4. คนที่อ่านมากจะเรียบเรียงถ้อยคำ แต่งประโยคได้สะดวกกว่าคนที่ไม่ชอบอ่าน ทั้งนี้เพราะคนที่อ่านมากจะซึมซับเอาความงามของภาษา ประโยคที่พบเห็นมาดัดแปลงเป็นของตนเองได้ง่ายและมากกว่าคนที่ไม่ชอบอ่าน

5. คนที่อ่านมากจะเขียนเพื่อการสื่อสารทุกประเภทได้ดีกว่าคนที่ไม่ชอบอ่าน ไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้ว ร้อยกรอง

4. ปัญหาของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ เป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียนและครูสอนภาษาไทย เป็นอย่างมากและจากการศึกษา พบว่าสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมี ดังนี้

กรณีการ พวงเกษม (2532 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อบกพร่องจากการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้

1. เขียนสะกดผิดที่พยัญชนะ
2. การตัดและเติมสระ สระเปลี่ยนรูป การเขียนสระผิด การเขียนสระเสียงสั้นเสียงยาวสลับกัน เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์ สระประสมเขียนผิด
3. ใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง
4. ใช้สะกดผิดที่ใช้ตัวการันต์ผิด เขียนคำที่มาจากภาษาอื่นผิด เขียนผิดโดยแทนเสียงให้สั้นลงหรือยืดยาวให้ยาวออก เขียนคำที่ใช้ ร ล ว ควบกล้ำผิดที่ สระไอ โอและอัย เขียนคำที่ใช้อักษรนำผิด

สุชาติ ชาทอง (2534 : 76 - 77) ได้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะข้อผิดพลาดในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้คำที่ใช้เกี่ยวกับการใช้ตัวสะกดการันต์ผิดมี ดังนี้

1. การใช้พยัญชนะต้นผิด
2. การใช้สระผิด
3. การใช้พยัญชนะตัวสะกดการันต์
4. การใช้วรรณยุกต์ผิด
5. การใช้พยัญชนะต้นและพยัญชนะสะกดผิด

วรรณี โสมประยูร (2542 : 157) ได้ศึกษาลักษณะคำยาก ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนั้น สาเหตุที่เขียนผิดสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างทีสะกดคำผิด

2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักประวัตรชนี้ย่ เป็นต้น
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง
4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง ครอบ

กลอง ครอบ

5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอลก์ ดอกเตอร์ แท็กซี่

6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น รว - ลาว ราด - ลาด

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สะกดผิด คือ การละเลยไม่ตระหนักในความสำเร็จของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ขาดการสังเกตจนทำให้การเทียบแนวเทียบผิด ซึ่งการสังเกตจะช่วยให้สรุปหลักเกณฑ์ในการสะกดคำให้ถูกต้องได้ (กรมวิชาการ, 2545 : 23)

เฟอร์นาลด์ (Fernald, 1943 : 183) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความล้มเหลวในการเขียนสะกดคำของนักเรียน สืบเนื่องมาจากการสอนสะกดคำในโรงเรียนมักจะใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะเรียนได้และไม่สนใจกับกฎการเขียนที่ใช้ได้ผลแล้ว และได้รับประสบการณ์ที่ผิดจากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และคำศัพท์ที่เรียนมีจำนวนมาก ตลอดจนการที่นักเรียนเรียนภาษาควบคู่กับภาษาอื่น ทำให้จำได้ยากและเกิดจากปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตา ทางสมอง เป็นต้น

ฟิตเจอร์รอลด์ (Fitzgerld, 1967 : 245) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการสะกดคำ เนื่องมาจากนักเรียนไม่สนใจต่อการเรียนสะกดคำและวิธีสอนของครู ประสิทธิภาพ เช่น ครูไม่เตรียมการสอน เด็กไม่ได้รับการสอนสะกดคำที่ถูกต้องทำให้เสียเวลากับการเรียน โดยไม่รู้วิธีการสะกดคำ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ นอกจากนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การโฆษณา สีนค้ำ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และสื่อมวลชน

5. การสอนแจกกฎสะกดคำ

การอ่านและการเขียนคำเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ภาษา ทั้งการเรียนในระดับพื้นฐานและการเรียนในระดับสูง การเรียนในระดับขั้นพื้นฐานจะเน้นในการอ่านและการเขียนได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นของนักเรียนทุกคน ครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจำเป็นจะต้องมีความรู้ในเรื่องหลักและ

กฎเกณฑ์ของภาษาไทยอัน ได้แก่ หลักการสะกดคำ ไตรยางศ์ การผันเสียงวรรณยุกต์ คำควบกล้ำ อักษรนำ เป็นต้น และครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจะต้องสามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นต่อนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก ทำให้นักเรียนเรียนรู้ ไปตามลำดับขั้นต่อนอย่างต่อเนื่อง และไม่รู้สึกลัวว่าการเรียนภาษาไทยเป็นเรื่องยาก

การแจกลูกและสะกดคำ เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ มาประสมเสียงกัน ทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย การแจกลูกและสะกดคำ บางครั้งรวมเรียกว่า “การแจกลูกสะกดคำเพราะในการสอนแจกลูกสะกดคำจะดำเนินไปด้วยกันอย่างประสมกลมกลืน ทำให้นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษา ทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิจัยเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนคำไทย โดยเฉพาะ การแจกลูกสะกดคำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับขั้นต่อนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 133 - 145)

5.1 ความสำคัญ

การสอนแจกลูกสะกดคำเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครู ไม่ได้สอนแจกลูกสะกดคำ ทำให้นักเรียนในระดับเริ่มเรียนการอ่าน นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์ การประสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นนักเรียนจะเกิดความสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับนักเรียนในปัจจุบัน ผลการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูก ครูควรเริ่มเมื่อนักเรียนอ่านเป็นคำได้ สักระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งในระยะเริ่มแรกอาจเป็นช่วงปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เด็กเรียน การอ่านโดยจำรูปคำที่เป็นคำพื้นฐาน กล่าวคือเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือคำที่ใกล้ตัวเด็ก แต่เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคำที่ต้องเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น นักเรียนไม่สามารถ จำรูปคำได้ทั้งหมด การอ่านแจกลูกสะกดคำช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่านและสามารถอ่าน หนังสือได้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ ควรสอนในช่วงที่นักเรียนยังอ่านหนังสือ ไม่แตกฉาน ประมาณช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 แต่ไม่ต้องตายตัวว่าจะถึงชั้นประถม ศึกษปีที่ 3 หากนักเรียนอ่านได้แล้ว การแจกลูกสะกดคำก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ครูจึงควร สังเกตการณ์อ่านของนักเรียนด้วยว่า ควรสอนแจกลูกสะกดคำมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนเป็นประการสำคัญ

5.2 ความหมายและวิธีการ

1. การแจกลูก มีความหมายเป็น 2 นัย ดังนี้

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกในมาตราตัวสะกดในมาตราตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กค และแม่กบ การแจกลูกจะเริ่มต้นจากการสอนให้จำและออกเสียงพยัญชนะและสระให้ได้ก่อน จากนั้นจะเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีตัวสะกด) จะใช้การสะกดไปที่ละคำไล่ตามลำดับของสระ แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ จึงเรียกว่า แจกลูกสะกดคำ นักเรียนจะต้องอ่านคำในมาตราตัวสะกดให้คล้องตามลำดับแม่ ก กา แม่กง แม่กน ถึงแม่กก แม่กค และแม่กบ จากนั้นจะอ่านเป็นเรื่องเพื่อประยุกต์หลักการอ่านนำไปสู่การอ่านคำที่เป็นเรื่องอย่างหลากหลาย นักเรียนอ่านบ่อย อ่านมาก ก็จะอ่านได้เก่ง

นัยที่สอง หมายถึง การเทียบเสียง เป็นแจกลูกวิธีหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้วให้นำรูปคำมาแจกลูก โดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย เช่น

บ้าน สูตรของคำ คือ – าน ให้หาพยัญชนะต้นมาอ่านแทน เช่น ก้าน ป้าน
ร้าน ล้าน ค้าน เป็นต้น

หลักการเทียบเสียงวิธีนี้มี ดังต่อไปนี้

1. ให้อ่านสระเสียงยาวก่อนสระเสียงสั้น
2. นำคำที่มีความหมายมาสอน
3. เปลี่ยนพยัญชนะที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะเสียงท้าย
4. นำคำที่อ่านแล้วมาจัดเป็นแผนภูมิในการอ่าน เช่น

กา	มา	พา	ยา	ตา
คำ	ม้า	ซ่า	ถ้ำ	น้ำ
บ้าน	ก้าน	ป้าน	ร้าน	ค้าน
คาง	คาน	คาย	คาว	คาด

วิธีการอ่านจะไม่สะกดคำให้อ่านเป็นคำตามสูตรของคำ เช่น อ่าน กา สูตรของคำ คือ –า นำพยัญชนะมาเติมแล้วอ่านเป็นคำ

2. การสะกดคำ

การสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อม ๆ

กับการอ่านและการสอนอ่านสะกดคำ พร้อมกับการเขียน ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำพร้อม ๆ กัน การสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสอน เมื่อสะกดคำจนจำคำได้แล้วต่อไปจะต้องไม่ใช้วิธีการสะกดคำ เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือของการสะกดคำใหม่ จึงให้อ่านเป็นคำโดยไม่สะกดคำ มิฉะนั้นนักเรียนจะอ่านจับใจความไม่ได้และอ่านได้ช้า

การสะกดคำมีวิธีการและการสะกดคำหลายวิธี ถ้าสะกดคำเพื่ออ่านและการสะกดคำตามเสียง และการสะกดคำจะสะกดคำเฉพาะคำที่เป็นคำไทย ตัวสะกดตรงตามรูปคำ คือ แม่กง ใ ช้ ง สะกด แม่กน ใ ช้ น สะกด มีวิธีการสะกด ดังนี้

1. วิธีการสะกดคำตามรูปคำ

กา สะกดว่า	กอ - อา - กา
ขา สะกดว่า	ขอ - อา - ขา
คาง สะกดว่า	คอ - อา - งอ - คาง
ค้ำง สะกดว่า	คอ - อา - คาง - ไม้โท - ค้าง

2. วิธีการสะกดคำโดยแม่ ก กา ก่อน แล้วจึงสะกดด้วยมาตราตัวสะกด

คาง สะกดว่า	คอ - อา - กา - คา - งอ - คาง
ค้ำง สะกดว่า	คอ - อา - กา - คา - งอ - คาง - คาง - โท - ค้าง

3. วิธีสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่สะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกดจะเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร ภาษาอังกฤษ เป็นต้น วิธีการสอนอ่านและเขียนมีวิธีการ ดังนี้

3.1 เห็นรูปคำ และอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง

3.2 จำรูปคำ และรู้ความหมายของคำ

3.3 รู้หลักการสะกดคำ เช่น

แม่กง ใ ช้ ง สะกด

แม่กน ใ ช้ น ร ล พ ญ ฌ

แม่กบ ใ ช้ บ ภ พ ป ฟ

คำสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด จะไม่สะกดคำแต่ใช้วิธีการสังเกตรูปคำ จำคำให้ได้ โดยอ่านและใช้คำนั้นอยู่เสมอ รู้ความหมายของคำและรู้หลักการสังเกตคำ เช่น เหตุ ให้รู้ว่า ๓ ออกเสียง ๓ เป็นเสียงท้าย

4. วิธีสะกดคำอักษรควบ มีวิธีการสะกดคำ 2 วิธี คือ สะกดคำเพื่ออ่าน จะมุ่งให้เสียงของคำด้วยการอ่านอักษรควบก่อน เช่น กร ออกเสียง กรอ - ออ - งอ - กรอง

ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงควบกล้ำก่อน วิธีนี้นักเรียนจะออกเสียงควบกล้ำชัดเจน อีกวิธีหนึ่งเป็นการสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะต้น วิธีนี้จะใช้การสะกดคำเพื่อเขียน เช่น กอ - รอ
อา - บอ - กราบ

ถ้าสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะต้น นักเรียนจะออกเสียงพยัญชนะตัวแรก และทิ้งเสียงพยัญชนะตัวที่สอง ทำให้ออกเสียงควบไม่ชัดเจน

5. วิธีการสะกดคำอักษรนำ มีวิธีการสะกดคำ ดังนี้

5.1 ห นำ ย ร ล ว ให้ออกเสียงพยัญชนะตัวนำก่อน หน ออกเสียง หนอ
หย ออกเสียง หยอ เป็นต้น แล้วจึงสะกดคำ เช่น หยา สะกดว่า หยอ - อาหยา หนู
สะกดว่า หนอ - อุ - หนู ให้เห็นอักษรตัวแรกมีอิทธิพลต่ออักษรตัวที่สอง บางคนจะให้อ่าน
แบบเทียบเสียง เช่น ลา - หลา มา - หมา ลาด - ตลาด เพื่อสังเกตเสียงอ่าน ส่วนสะกดคำ
เพื่อมุ่งการเขียนสะกดคำถูกต้อง จะสะกดแบบเรียงพยัญชนะก็ได้ มุ่งการจำรูปคำ เช่น
หอ - หย - อา - หยา หอ - นอ - อุ - หนู ก็ได้

5.2 อ นำ ย ให้ออกเสียง อย เป็น เสียง ย แล้วสะกดคำ อย่า สะกดว่า
ยอ - อา - ยา - ยา - เอก - อย่า (ออกเสียงอย่า เพราะอิทธิพลของเสียง อ ที่เป็นคือ อย่า อย่าง
อยาก

5.3 การสะกดคำที่มีอักษรสูงนำอักษรต่ำเดี่ยว หรืออักษรกลาง นำอักษรต่ำ
เดี่ยว เช่น สง_ สน_ สม_ ผล_ กล_ ดง_ ตล_ เป็นต้น ให้ออกเสียงนำก่อน เช่น สน
ออกเสียง สะ - หนอ สม ออกเสียง สะหมอ ผล ออกเสียง ผะหลอ ตล ออกเสียง ตะลอ
แล้วจึงสะกดคำเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง เช่น เสมอ สะกดว่า สะหมอ - เออ - เสมอ สนอ
สะกดว่า สะหนอ - ออ - งอ - สะ - หนอ (วิธีนี้ครูอาจไม่คุ้น) หรือการสะกดแบบเรียง
พยัญชนะก็ได้ แต่มุ่งการเขียนคำให้ถูกต้อง เช่น สนอ สะกดว่า สอ - นอ - ออ - งอ
สะ - หนอ เสมอ สะกดว่า สอ - มอ - เออ - สะเสมอ นักเรียนจะไม่ได้หลักการของการออก
เสียง แต่ถ้าเด็กอ่านบ่อยและอ่านมากจะทำให้อ่านได้ถูกต้อง

6. วิธีการสะกดคำที่เปลี่ยนรูปหรือลดรูป มีคำบางคำเมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยน
รูปคำ เช่น

สระโอ มีตัวสะกด จะลดรูป

ลด สะกดว่า ลอ - โอะ - คอ - ลค

สระอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนเป็นไม้หันอากาศ

วัน สะกดว่า วอ - อะ - นอ - วัน

สระเอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปไปเป็นไม้ไต่คู้

เปิด สะกดว่า ปอ - เอะ - คอ - เป็ด

สระเออ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

แข็ง สะกดว่า ขอ - แอะ - งอ - แข็ง

สระอัว มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

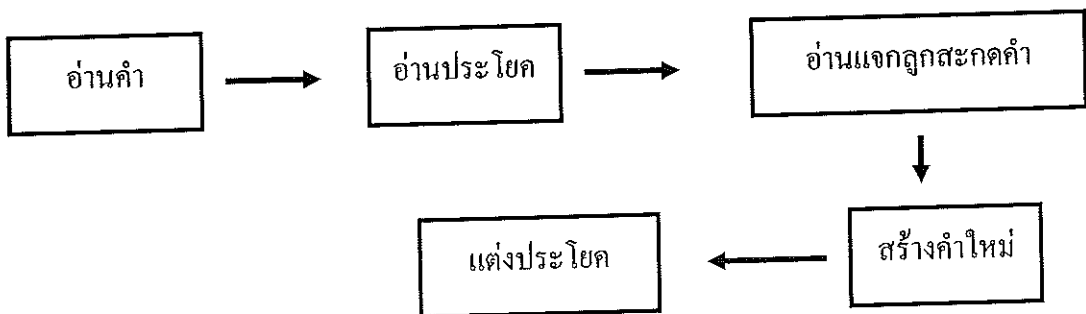
ลวด สะกดว่า ลอ - อัว - คอ - ลวด

การสอนคำที่เปลี่ยนรูปให้นักเรียนสังเกตรูปคำ และเข้าใจว่าใช้คำใดเป็นสระประสมคำ และรู้ความหมายของคำ รูปคำมีวิธีเขียนอย่างไร การอ่านและการเขียนอยู่เสมอ จะทำให้นักเรียนจำคำได้ดี

7. วิธีสะกดคำที่มีตัวการันต์เป็นคำที่มาจากภาษาอื่น คำที่มาจากภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด การสะกดคำที่มีตัวการันต์การให้อ่านเป็นคำแล้วสังเกตรูปคำ แล้วนำกฎเกณฑ์ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา คำที่มีตัวการันต์พยัญชนะ การันต์ จะไม่ออกเสียง

5.3 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การสอนอ่านและแจกลูกสะกดคำ เป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการเขียน เพราะเป็นหลักการนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด มาประสมกันและการสอนอ่านจะดำเนินไปด้วยกัน จึงมีผู้เรียกรวมกันว่า “การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ” การดำเนินการสอนแจกลูกสะกดคำดำเนินการได้หลายลักษณะ แล้วแต่ครูจะเห็นสมควร ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการสอนแจกลูกสะกดคำ แบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียน ครูสามารถดำเนินการสอนได้ตามลำดับขั้นตอน ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 การสอนแจกลูกประสมคำแบบผสมผสานการสอนคำใหม่ในบทเรียน
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 : 137)

จากแผนภูมิที่ 2 มีรายละเอียดการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 อ่านคำ

การอ่านเป็นคำและให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่อ่าน ควรเริ่มสอนได้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 นักเรียนจะได้ฝึกจำคำ ฝึกสังเกตรูปคำ เช่น คำว่า ฉันทน์ พี่ น้อง พ่อ แม่ เพื่อน โรงเรียน เป็นต้น ในระยะนี้นักเรียนจะจำคำและจับคู่คำกับภาพเพื่อแสดงความหมายของคำได้ ครูอาจนำคำที่อ่านมาแต่งประโยคปากเปล่าได้ การสอนอ่านคำ จะสอนได้ระยะหนึ่ง แต่เมื่อเรียนมากขึ้นนักเรียนพบคำมากขึ้น นักเรียนจะสับสน ไม่อาจจำรูปคำที่อ่านได้ จึงควรเริ่มสอนแจกลูกสะกดคำ

ขั้นที่ 2 อ่านประโยค

การสอนภาษาควรให้นักเรียนอ่านประโยคสั้น ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับภาษาพูดในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น

อา

อา มา

อา มา หา ตา

อา พา มานี มา หา ตา

คำและประโยคที่ง่ายและมีความหมาย จะช่วยให้นักเรียนเรียนอย่างมีความหมายได้ ประโยชน์และเห็นคุณค่าของเนื้อหาที่อ่าน การสอนอ่านประโยคทำให้นักเรียน ได้ข้อความที่มีความหมายสมบูรณ์ ในการสอนครูควรสอนถึงความหมายของประโยค ที่นักเรียนอ่านโดยใช้คำถาม เช่น

อาเป็นใคร (น้องของพ่อ)

อามาหาใคร (ตา)

อาพาใครมาหาตา (มานี)

ขั้นที่ 3 อ่านแจกลูกสะกดคำ

เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับคำที่อ่านพอสมควรแล้ว ครูอาจจะให้สังเกตรูปคำที่อ่าน โดยครูให้อ่านคำที่ประสมสระอา เป็นการอ่านเป็นคำและอ่านแจกลูกสะกดคำ ดังนี้

1. อ่านคำ

อา มา หา ตา

2. อ่านสะกดคำ ครูนำอ่านสะกดคำ

อ - า - อา

ม - 1 - มา

ห - 1 - หา

ต - 1 - ตา

อามาหตา

3. ให้นักเรียนสะกดรูปร่างสระอา และตำแหน่งของสระอา โดยใช้คำถาม

ดังตัวอย่าง

สระอา มีรูปร่างเหมือนอะไร ให้นักเรียนใช้นิ้วชี้เขียนรูปสระอาในอากาศ

สระอาเขียนอยู่ในตำแหน่งใดของพยัญชนะ ฯลฯ

4. ให้นักเรียนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ โดยครูนำอ่าน

ก - 1 - กา

ข - 1 - ขา

ค - 1 - คา

ง - 1 - งา

จ - 1 - จา

ฉ - 1 - ฉา

ห - 1 - หา

ช - 1 - ชา

ฯลฯ

ครูอาจใช้บัตรคำ ของเลื่อนประสมคำ เป็นสื่อประกอบการอ่าน

5. อ่านแจกลูกไม่เห็นคำ อาจใช้วิธีให้ออกเสียงพยัญชนะต้นและให้นักเรียน
อ่านแบบแจกลูกสระอา โดยวาจา ดังนี้

ครูออกเสียง ก นักเรียนแจกลูก ก - 1 - กา

ครูออกเสียง ข นักเรียนแจกลูก ข - 1 - ขา

ครูออกเสียง ค นักเรียนแจกลูก ค - 1 - คา

ครูออกเสียง ง นักเรียนแจกลูก ง - 1 - งา

ครูออกเสียง จ นักเรียนแจกลูก จ - 1 - จา

ฯลฯ

ขั้นที่ 4 สร้างคำใหม่

1. นักเรียนคิดหาคำที่ประสมด้วยสระอา ตามประสบการณ์

2. นักเรียนอาจจะเสนอคำต่าง ๆ เช่น ขา ยา ตา ทา นา
3. ถ้านักเรียนสามารถเขียนคำที่นำเสนอได้ให้ออกเสียงที่กระดาน หรือ
ครูเขียน
4. คำที่มีนักเรียน นำเสนอบนกระดานหน้าชั้น
5. นักเรียนอ่านคำและสะกดคำที่เขียนไว้บนกระดานหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง
ขั้นที่ 5 แต่งประโยค

เป็นขั้นที่นำคำใหม่มาแต่งประโยค โดยให้นักเรียนนำคำที่คิดขึ้นไปแต่ง
ประโยคตามความคิดของนักเรียนเอง นักเรียนอาจแต่งประโยคเป็น

อา हा ยา

อา ทา ยา

อา พา ตา ไป हा ยา

กา มี ตา

ตา กา สีดำ

ฯลฯ

การแต่งประโยคอาจแต่งด้วยวาจา หรือการเขียนด้วยความเหมาะสม

ตัวอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงข้อเสนอแนะ
สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในขั้นตอนของการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำเท่านั้น
มิใช่การสอนภาษาไทยทั้งบทเรียน

5.4 ข้อควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.4.1 ครูสอนทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐานใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 อาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดพินิจของครูผู้สอน
ประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีความจำเป็นต้องสอนหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถ
ในการอ่านของนักเรียน

5.4.2 ควรสอนจากง่ายไปหายาก คือสอนจากคำที่เป็นตัวสะกดในมาตราแม่
ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตราไม่ตรงตามมาตราตามลำดับ และต่อด้วยลักษณะของคำที่มี
ลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่เป็นอักษรนำ คำที่ตัววารันต์ เป็นต้น

5.4.3 ควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงและแจกลูกสะกดคำ ทั้งแบบเห็นคำ
จากบัตรคำ หรือที่ครูเขียนบนกระดาน หรือจากหนังสือเรียน และการฝึกแจกลูกสะกดคำ
แบบปากเปล่า (ไม่เห็นคำ) จนสามารถอ่านแจกลูกสะกดคำได้อย่างคล่องปาก

5.4.4 ควรตระหนักเสมอว่า การสอนแจกลูกและสะกดคำที่ถูกต้อง ต้องเป็นการออกเสียงมิใช่การแยกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ลงในตารางแจกลูกคำ เพราะนั่นเป็นเพียงการจำแนกตัวอักษรที่เป็นส่วนประกอบของคำเท่านั้น

5.4.5 อ่านแจกลูกและสะกดคำ มีวิธีการอ่านได้หลายแบบ ครูควรยึดการอ่านแบบใดแบบหนึ่งและใช้แบบเดิมไปตลอด จนเมื่อนักเรียนอ่านหนังสือได้คล่องก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำอีกต่อไป ครูที่สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้าเป็นครูคนเดียวก็ควรจะได้ใช้รูปแบบเดียวกันและได้เห็นผลการพัฒนาการของนักเรียน เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดอ่อนของนักเรียน สามารถซ่อมเสริมได้ทันกาล หากมิใช่ครูคนเดียวก็ควรจะได้ตกลงกันให้ชัดเจนว่า จะสอนอ่านแจกลูกสะกดคำแบบใด เพื่อมิให้นักเรียนต้องสับสน เมื่อเลื่อนชั้นขึ้นไป หรือเมื่อเปลี่ยนตัวครูผู้สอน

5.4.6 สอนแจกลูกและสะกดคำแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้เวลาอ่านนานเกินไปจะทำให้นักเรียนเหนื่อยและเบื่อหน่าย และครูควรสอนควบกับการอ่านเป็นคำ อ่านเป็นประโยคด้วย เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนานและเรียนอย่างมีความหมาย

5.4.7 สอนอ่านคำ อ่านประโยคในบทเรียนแต่ละบทเรียน ครูควรรู้จักเลือกคำ ที่นำมาให้อ่านแบบแจกลูกสะกดคำ ไม่จำเป็นต้องอ่านแจกลูกสะกดคำทุกคำในบทเรียน ควรเลือกคำพื้นฐานที่นักเรียนต้องเรียนพยัญชนะใหม่ สระใหม่ มาให้อ่านแบบแจกลูกสะกดคำ

5.4.8 สอนแบบแจกลูกสะกดคำ จะใช้มากในช่วงระยะที่นักเรียนเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีพัฒนาการอ่านมากขึ้น การอ่านแบบแจกลูกควรลดลง อาจเหลือเพียงการอ่านสะกดคำเท่านั้น เพื่อให้เขียนหนังสือไม่ผิด เมื่อนักเรียนอ่านคำได้เองแล้วจึงควรเลิกการสะกดคำ

สรุปหลักการสอนแบบแจกลูกสะกดคำ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูสอนทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐาน ควรสอนจากง่ายไปหายาก ควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงและแจกลูกสะกดคำ ทั้งแบบเห็นคำจากบัตรคำ หรือที่ครูเขียนบนกระดาน หรือจากหนังสือเรียนมีวิธีการอ่านได้หลายแบบ ควรยึดการอ่านแบบใดแบบหนึ่ง และใช้แบบเดิมไปตลอด และไม่ควรรู้เวลาอ่านนานเกินไป

5.5 แนวการวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลว่านักเรียนสามารถสะกดคำได้หรือไม่ อย่างไร ครูสามารถดำเนินการได้ทั้งขณะสอนและสิ้นสุดการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือ ดังนี้

5.5.1 การสังเกต ในการสังเกตนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการขณะอ่านแจกลูกสะกดคำ หรือสังเกตการณ์ใช้นิ้วมือเขียนรูปคำอักษรและคำที่อ่านในอากาศนั้น ครูควรบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในแบบสังเกตที่เตรียมไว้

5.5.2 การทดสอบในระหว่างชั่วโมงสอน ครูอาจสร้างแบบทดสอบให้นักเรียนเติมสระ พยัญชนะที่ขาดหายไป หรือให้นักเรียนจำแนกคำที่ครูกำหนดในตารางแจกลูก

5.5.3 การสอบถาม ครูอาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า เกี่ยวกับตำแหน่งของสระ รูปของสระ หรือให้นักเรียนเขียนคำใหม่ที่ใช้พยัญชนะ หรือสระ หรือตัวสะกดเหมือนกับคำที่ได้เรียนไปแล้ว หรือคำที่ครูกำหนดให้

แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ไพบุลย์ มุลดี (2546 : 47) ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะว่าแบบฝึกทักษะเป็นชุดการเรียนรู้ที่ครูจัดทำขึ้น ให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรี้นรู้มาแล้วเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ จะช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญ และช่วยฝึกทักษะการคิดให้มากขึ้น ทั้งยังมีประโยชน์ในการลดภาระให้กับครู อีกทั้งพัฒนาความสามารถของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

พินิจ จันทรช้าย (2546 : 90) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะว่าแบบฝึกทักษะ หมายถึง งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว ให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อำนาจ เลื่อนใส (2546 : 79) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า หมายถึงแบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกตอบให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทำได้ และเกิดความชำนาญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง ชุดการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรี้นรู้มาแล้ว เพื่อความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ประโยชน์และความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

พินิจ จันทรช้าย (2546 : 90) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. แบบฝึกช่วยสร้างความรู้ที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน

2. เพื่อศึกษาภาพในการนำประสบการณ์ทางภาษามาใช้ในชีวิตประจำวัน
 อำนวย เลื่อมใส (2546 : 90) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จากการปฏิบัติด้วยตนเอง

2. เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียน
3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ช่วยส่งผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น
5. ช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ไพบุลย์ มุลลิต (2546 : 52) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนานขณะเรียน
4. ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง
6. แบบฝึกทักษะสามารถนำมาวัดผลการเรียนที่เรียนแล้ว
7. ช่วยให้ผู้ครูทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

3. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การจัดทำแบบฝึกทักษะนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ หลายด้าน
 ซึ่งมีผู้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ดังนี้

พินิจ จันทรชัย (2546 : 92) บอกกล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วย

1. เนื้อหาต้องชัดเจน
2. มีรูปแบบ
3. ได้รับความสนใจ
4. ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

อำนวยการ เลื่อมใส (2546 : 93) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ควรเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้วเป็นเรื่องที่มีความหมายต่อผู้เรียน

และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อย และทันสมัยอยู่เสมอ

3. ภาพประกอบ ภาษา จำนวนภาษา ความยากง่าย และเวลาในการฝึกมีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ฝึกคิดได้เร็วและสนุกสนาน

4. ใช้หลักจิตวิทยา ปลูกเร้าความสนใจ มีสิ่งแปลกใหม่ น่าสนใจและท้าทายให้ผู้เรียนสามารถแสดงความสามารถได้เต็มศักยภาพ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

5. มีข้อเสนอแนะ คำชี้แจง และตัวอย่างสั้นๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย ๆ

6. มีหลายรูปแบบ ให้เลือกตอบอย่างจำกัดและอย่างเสรี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกฝึกและศึกษด้วยตนเอง

7. ควรเลือกฝึกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่อง ไม่ควรยาวจนเกินไป เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกฝึกและศึกษด้วยตนเอง

8. ควรได้รับการปรับปรุงควบคู่กับหนังสือเรียนเสมอ และควรใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

9. ควรเป็นแบบฝึกที่สามารถประเมิน และจำแนกความเจริญงอกงามของผู้เรียนได้อีกด้วย

จากการศึกษาที่ผ่านมาสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นการทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว เพื่อสร้างความคงทนในการเรียนรู้

2. มีคำชี้แจงที่ชัดเจน หรืออาจมีตัวอย่างให้ดู

3. ใช้เวลาที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน

4. ฝึกกระบวนการคิดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ที่ยั่งยืน

5. ควรมีหลายรูปแบบเพื่อสร้างความเร้าใจ และท้าทายความสามารถของผู้เรียน

ให้อยากทำแบบฝึกทักษะ และทำด้วยความสนุกสนาน

6. เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้เลือกตอบอย่างเสรี และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

7. สามารถประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ครูสร้างขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนให้ได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งมีหลักการในการสร้าง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 146)

4.1 สำรวจปัญหาและความต้องการ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ครูผู้สอนย่อมทราบดีว่า บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการ ในการแก้ปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์

4.2 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ให้ชัดเจนเพื่อตอบคำถามว่า สร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร

4.3 วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ ว่าประกอบด้วยคำและความหมายว่าอย่างไร คำใดมักมีปัญหาในการอ่านและเขียน รวบรวมคำเหล่านั้นไว้

4.4 ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการอ่านของผู้เรียนในแต่ละชั้น ว่าเด็กแต่ละคนมีความสนใจเรื่องอะไร เช่น จิตวิทยาการอ่านที่นำไปใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย

4.4.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

4.4.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่แม่นยำ

4.4.3 กฎแห่งผล คือ การให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจแก่ผู้เรียนได้

4.4.4 การจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัดเรียงตามลำดับจากแบบฝึกที่ง่ายและสั้นและสู่เรื่องยาวและยากขึ้น ควรมีภาพประกอบและหลายรูปแบบ

4.4.5 กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่อง ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงใด จะนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบหรือไม่

4.4.6 ลงมือเขียนแบบฝึกแต่ละชุด

4.4.7 นำแบบฝึกนั้นไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา เช่น ครูสอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น หรือนำไปทดลองกับผู้เรียน จำนวน 1 - 5 คน เพื่อนำไปรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

4.4.8 จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้เสริมการเรียนการสอนภาษาไทย

5. หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ

การนำหลักจิตวิทยามาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบฝึก ทำให้แบบฝึกทักษะมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาสที่จะตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการ ดังนี้ (ประยงค์ ต่อพันธ์. 2547 : 45 - 46)

5.1 กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

5.1.1 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมาก ๆ จะทำให้เกิดความคล่องและชำนาญ การสร้างแบบฝึก จึงช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

5.1.2 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนจะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

5.1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกต้องมีเนื้อหาที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ผู้เรียนทำเสร็จแล้ว

5.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคน มีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่ต่างต่างกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ยากและไม่ง่ายเกินไปควรมีคละกันหลายแบบ

5.3 การจูงใจผู้เรียนสามารถทำได้ โดยการทำให้แบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก ควรเป็นแบบสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

5.4 การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำภาษาที่ใช้พูดใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัวจะทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกสำหรับนักเรียน มีดังนี้

1. ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

2. การฝึก คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ
ที่แม่นยำ

3. กฎแห่งผล คือ การให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเองด้วยการเฉลย
คำตอบจะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจ
แก่ผู้เรียน

4. การจูงใจ คือ การสร้างแบบฝึกเรียงลำดับจากง่ายและสั้นไปสู่แบบฝึกที่ยาก
และยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและหลายรส หลายรูปแบบ

6. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้
เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะ การอ่านและการเขียนสะกดคำ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหาสาระที่นำมาใช้ใน
การสร้างและพัฒนาแบบฝึกเป็นคำใหม่ และคำยากสำหรับนักเรียนในบทเรียน ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากหนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน
ภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 จำนวน 10 หน่วยการเรียนรู้
ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- 1 หน่วยที่ 14 เรื่อง นั่งชิงช้าร้องเพลงช้าง
- 2 หน่วยที่ 15 เรื่อง กล้าไม่สบาย
- 3 หน่วยที่ 16 เรื่อง ไปโรงเรียน
- 4 หน่วยที่ 17 เรื่อง ก่อนถึงเวลาเรียน
- 5 หน่วยที่ 18 เรื่อง เข้าแถวซื้ออาหาร
- 6 หน่วยที่ 19 เรื่อง อ่านมากเก่งมาก
- 7 หน่วยที่ 20 เรื่อง นิทานของแก้ว
- 8 หน่วยที่ 21 เรื่อง เทียบรอบหมู่บ้าน
- 9 หน่วยที่ 22 เรื่อง ไปส่งตากลับบ้าน
- 10 หน่วยที่ 23 เรื่อง รักเมืองไทย

ในแบบฝึกทักษะแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านและ
การเขียนสะกดคำ 4 กิจกรรม ดังนี้

1. แบบฝึกที่ 1 การอ่านคำ
2. แบบฝึกที่ 2 ช่วยเติมส่วนที่หายไป
3. แบบฝึกที่ 3 การเขียนคำตรงกับภาพ
4. แบบฝึกที่ 4 การแต่งประโยค

การเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียกชื่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีผู้ใช้ชื่อต่างกันไป เช่น การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน (พรรณรัตน์ เเงาธรรมสาร. 2533 : 35) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (ชาอุชัย อาจินสมจารย์; อ้างถึงใน อนุสรณ์ สุชาติานนท์. 2533 : 9) (กรมวิชาการ. 2543 : 36) การเรียนแบบสหรั่วมใจ (นงลักษณ์ อ่วยสุข. 2536 : 7) การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540 : ปก) การเรียนแบบร่วมมือ (สมเดช บุญประจักษ์. 2540 : 6) และ การเรียนแบบร่วมมือกัน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 122) (ซัซวี เถาว์ชาติ. 2537 : 1) ในที่นี้ผู้วิจัยใช้ชื่อวิธีการเรียนรู้แบบนี้ว่า การเรียนแบบร่วมมือ

1. ความหมายและความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยจัดให้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คณะความสามารถกันให้ทำงาน และเรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นงลักษณ์ อ่วยสุข (2536 : 7) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง กระบวนการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 2 - 6 คน ไม่เกิน 6 คน เพื่อให้เกิดผลการเรียน ทั้งด้านความรู้ (Cognitive) ด้านอารมณ์ และจิตใจ (Affective) และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ในความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของเพื่อน ๆ ยอมรับในความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน รวมทั้งทักษะและมารยาททางสังคม (Social Skills) ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

ซัซวี เถาว์ชาติ (2537 : 1) ได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนกลุ่มย่อยได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งนักเรียนกลุ่มย่อยนั้นประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนทั้งระดับสูง ปานกลาง และต่ำ นักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนบรรลุจุดประสงค์ในการเรียนทุกครั้ง

จิตติมา อุ๋นใจ (2538 : 5) ให้ความหมายประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมวงกลมที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยครูต้องจัดสภาพการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำงานประสานกันเป็นกลุ่มตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิก 2-5 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาในกลุ่มเพื่อนทุกคนจะได้รับความสำเร็จร่วมกัน

ชาติชาย ม่วงปฐม (2539 : 17) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มมุ่งผลสัมฤทธิ์ (STAD) ว่าหมายถึง การเรียนตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ให้สมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์แตกต่างกัน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 เรียนร่วมกันก่อนเรียนบทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนจะมีคะแนนฐานของตนเอง โดยคำนวณจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบในหน่วยการเรียนรู้ก่อน การเริ่มบทเรียนครูเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งชั้น แล้วจึงให้นักเรียนฝึกทักษะร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้ทุกคนเข้าใจบทเรียนที่ครูสอนและเตรียมพร้อมในการสอบหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะได้รับการทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้เป็นรายบุคคล แล้วนำคะแนนการทดสอบเทียบกับคะแนนฐานของแต่ละคนเป็นคะแนนพัฒนาการคิด คะแนนกลุ่มเทียบจากคะแนนพัฒนาการของนักเรียนแล้วได้รับรางวัลเป็นใบประกาศเกียรติคุณ 3 ระดับ คือ เหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดง

สมเดช บุญประจักษ์ (2540 : 6) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4 คน แบบละความสามารถเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน โดยที่สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายในการเรียนร่วมกัน คือเกิดการเรียนรู้หรือประสบความสำเร็จร่วมกัน เมื่อกลุ่มได้รับปัญหาทุกคนในกลุ่มจะอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงเหตุผลโต้ตอบกันหรือสนับสนุนความคิดเห็นกันและกัน และให้เป็นหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะช่วยสมาชิกให้เข้าใจในงานให้ทุกคนสามารถอธิบายสิ่งที่ทำและให้เหตุผลได้อย่างชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ประธานกลุ่ม ผู้จดบันทึก ผู้คอยดูแลให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผู้ตรวจสอบผลงาน ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยกันรับผิดชอบการเรียนรู้ในงานทุกขั้นตอนของสมาชิกกลุ่ม โดยการนำผลงานของแต่ละคนมาอธิบาย อภิปราย และลงสรุปร่วมกัน เพื่อให้มั่นใจว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนเกิดการเรียนรู้

สามารถที่จะตอบคำถาม หรืออธิบายงานของกลุ่มได้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในส่วนตัวตนเอง รับผิดชอบเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำเสนอผลงาน เมื่อถูกกลุ่มให้นำเสนอความสำเร็จของกลุ่มส่วนหนึ่งจะประเมินจากค่าเฉลี่ยของคะแนน หรือผลงานของทุกคนในกลุ่ม ฉะนั้นสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด และเป็นหน้าที่ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้เช่นเดียวกัน เพราะคะแนนของแต่ละคนส่งผลต่อค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

กรมวิชาการ (2543 : 4 - 23) ให้ความหมายการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการนำเสนอความคิดรวบยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่ โดยการบรรยายจากครูผู้สอนหรืออภิปรายและใช้การจัดทีมเพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติกิจกรรมตามกติกาของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และจะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด เพื่อความสำเร็จร่วมกันของทีม เพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อความภาคภูมิใจ และเพื่อให้ได้การยอมรับ ตลอดจนมีการทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว และนำ คะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของทีมและหาค่าเฉลี่ย แล้วประกาศผลการแข่งขัน หรือคะแนนทดสอบในที่สาธารณะ

เดวิดสัน (Davidson. 1990 : 52) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มย่อยสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในวิชาคณิตศาสตร์ ในกระบวนการแก้ปัญหาการให้เหตุผล และการสร้างความเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์

อาโจสและจอยเนอร์ (Ajose and Joyner. 1990 : 198) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่นักเรียนซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

อาทซ์ท์และนิวแมน (Artzt and Newman. 1990 : 448 - 449) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นแนวทางที่เกี่ยวกับการที่นักเรียนทำ การแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องระลึกเสมอว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม ความสำเร็จหรือล้มเหลวของกลุ่ม

เป็นความสำเร็จ หรือล้มเหลวของทุกคนในกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสมาชิกทุกคนต้องพูดอธิบายแนวคิดกันและช่วยเหลือกันให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ครูไม่ใช่แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่จะมีบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ จัดหา และชี้แนะแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนตัว นักเรียนเองจะเป็นแหล่งความรู้ซึ่งกันและกัน

อเรนด (Arends. 125 : 5 อ้างถึงใน ; ชาติชาย ม่วงปฐม. 2539 : 28 - 31)

กล่าวถึง ลักษณะสำคัญในการเรียนแบบร่วมมือ 5 ประการ คือ ฟังพาทอาศัยซึ่งกันและกัน ใช้ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ใช้ทักษะทางสังคม และใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม

ในที่นี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายการเรียนแบบร่วมมือดังนี้ การเรียนแบบร่วมมือหมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนต่างความสามารถทางการเรียนกันศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบคละความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน เป็นคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2-3 คน และอ่อน 1 คน สมาชิกทุกคนศึกษาเรียนรู้จากเอกสารความรู้ ทำแบบฝึกหัดและทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถของตนเองและกลุ่ม โดยมุ่งพัฒนาตนเอง และกลุ่มตนเองในทุกครั้งที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2. ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การฟังพาทอาศัยกันและกันเชิงบวก (Positive Interdependent) นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณต้องอาศัยผู้อื่นในการที่จะทำงานกลุ่มให้สำเร็จ วิธีการที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้อาจจะทำได้โดยทำให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องทำงานกลุ่มให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จนี้จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคนจะไม่มี การยอมรับความสำคัญหรือความสามารถของบุคคลเพียงคนเดียว

2.2 การปฏิสัมพันธ์โดยตรงของสมาชิก (Face to Face Promotive Interaction) นักเรียนจะอาศัยซึ่งกันและกัน พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มด้วยกัน การเรียนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการสรุปเรื่องการอธิบาย ขยายความในบทเรียนที่ศึกษาเรียนรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มเป็นลักษณะการติดต่อสัมพันธ์กันโดยตรง

2.3 การรับผิดชอบงานของกลุ่ม (Individual Accountability at Group Work) การเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือที่มุ่งผลสัมฤทธิ์จะไม่ถือว่าสำเร็จ จนกว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้เรียนรู้บทเรียนทุกคน ทั้งโดยตนเองและโดยความช่วยเหลือจากเพื่อน

สมาชิกในกลุ่มมีการวัดผลการเรียนของแต่ละคนเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง กลุ่มต้องช่วยกันเรียนรู้ และช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน ทุกคนจึงต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่ม

2.4 ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (Social Skills)

นักเรียนต้องได้รับการฝึกทักษะในการเป็นผู้นำ การไว้ใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง มีสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการทำงานกลุ่มทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือเอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือกัน นักเรียนเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานในกลุ่มให้ได้รับความสำเร็จ

2.5 กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กระบวนการกลุ่มเป็นการทำให้นักเรียนมีเวลาและใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม การได้ใช้

ทักษะทางสังคม และมนุษยสัมพันธ์อย่างเหมาะสม กระบวนการกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผล โดยสัมพันธภาพในกลุ่มจะเป็นไปด้วยดี โดยกลุ่มจะมีความเป็นอิสระ สามารถจัดกระบวนการทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3. รูปแบบการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

กรมวิชาการ (2543 : 8 - 23) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นักการศึกษาได้พัฒนาไว้หลากหลาย ดังนี้

3.1 คิดและคุยกัน (Think - Pairs - Share) เพื่อนเรียน (Partners) และผลัดกันพูด (Say and Switch) ทั้งสามรูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันคือให้นักเรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้

3.2 กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Roundrobin) เป็นรูปแบบการสอนที่จัดกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไปและเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มเขียนความคิดเห็นของตน เถ่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษาด้วยดินสอสีหรือปากกาลงบนกระดาษ แล้วเขียนให้เพื่อนคนถัดไปโดยเขียนไปทางด้านใดทางหนึ่ง สมาชิกทุกคนใช้เวลาเท่า ๆ กันหรือใกล้เคียง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเรียกว่า Roundtable หรืออาจดัดแปลงรูปแบบการสอนดังกล่าว จากการเขียนเป็นการพูดแทนโดยให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเล่าเรื่องประสบการณ์ความรู้ สิ่งที่ตนศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนด

เล่าเรื่องประสบการณ์ความรู้ สิ่งที่คุณศึกษาแสดงความคิดเห็น หรือเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนด โดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่งจนครบทุกคน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเรียกว่า Roundrobin

3.3 คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Head Together) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 2 - 6 คน คณะและความสามารถให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้โจทย์ปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยสามารถตอบปัญหาหรือแก้โจทย์ปัญหาได้แล้วก็เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนหรือตรวจสอบคำตอบกับนักเรียนในกลุ่มอื่น หรือครูผู้สอนอาจสุ่มเรียกนักเรียนให้ตอบรูปแบบทั้ง 3 มีข้อแตกต่างกัน คือคู่ตรวจสอบ ส่วนใหญ่เน้นให้สมาชิกจับคู่กันทำงานแก้ปัญหาคำถามหรือแก้โจทย์ทางคณิตศาสตร์ โดยที่นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นผู้แก้ปัญหาลงอีกคนหนึ่งมีหน้าที่เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาลง และเมื่อเสร็จสิ้นปัญหา 1 ข้อ จะต้องมีการสลับหน้าที่กัน รูปแบบมุมสนทนาเน้นวิธีการจัดกลุ่มนักเรียน โดยให้นักเรียนไปนั่งในมุมต่าง ๆ ของห้องเรียน ส่วนรูปแบบร่วมกันคิดจะใช้การทบทวนหรือการตรวจสอบความเข้าใจ

3.4 การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three - Step - Interview) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีสามขั้นตอน และเหมาะสำหรับกลุ่มย่อยที่มีสมาชิกจำนวน 3 - 4 คน โดยครูกำหนดคำถามหรือประเด็น โจทย์ปัญหาให้นักเรียนตอบมีหลักการ ดังนี้

3.4.1 นักเรียนจับคู่กันคนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์โดยถามคำถามที่ครูตั้งนักเรียนคนที่ 2 เป็นผู้ตอบ

3.4.2 นักเรียนสลับบทบาทกันจากผู้ถามเป็นผู้ตอบและจากผู้ตอบเป็นผู้ถาม

3.4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยผลัดกันและสิ่งที่ตนรู้จากคู่ของตนให้กลุ่มทราบ

3.5 การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournament หรือ TGT) และการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เป็นรูปแบบการสอนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายคลึงกันแต่ทั้ง 2 รูปแบบจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยในขั้นตอนที่ 3 ดังนี้

3.5.1 การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation) นำเสนอความคิดรวบยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่ โดยการบรรยายจากครูผู้สอนหรืออภิปรายและใช้สื่อวีดิทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ

3.5.2 การจัดทีม (Team) จัดนักเรียนเป็นกลุ่มกลุ่มละ 4 - 5 คน คณะและความสามารถ เพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติกิจกรรมตามกติกาของการจัดการเรียนรู้

แบบร่วมมือสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และจะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด เพื่อความสำเร็จร่วมกันของทีม เพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อความภาคภูมิใจ และเพื่อให้ได้การยอมรับ

3.5.3 การแข่งขัน / การทดสอบรูปแบบ TGT ใช้การแข่งขันรูปแบบ STAD จะใช้การทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว

3.5.4 การยอมรับความสำเร็จของทีม (Team Recognition) เมื่อเสร็จการแข่งขันหรือทดสอบทั้งรูปแบบ TGT และ STAD จะนำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของทีม และหาค่าเฉลี่ยทีมที่มีคะแนนสูงที่สุดได้เป็นทีมชนะเลิศมีการประกาศผลการแข่งขันหรือคะแนนทดสอบในที่สาธารณะ เช่น ดิคบอร์ดในชั้นเรียน บอร์ดของโรงเรียนในหนังสือพิมพ์หรือวารสารของโรงเรียน

3.6 ปริศนาความรู้ (Jigsaw) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนแบ่ง เนื้อหาของเรื่องที่จะสอนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้แต่ละกลุ่มค้นคว้ากลุ่มละหัวข้อ โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มสมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกัน จะร่วมกันศึกษา จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนทั้งกลุ่มได้รับเนื้อหาครบทุกหัวข้อ

3.7 การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริม ความคิด สร้างสรรค์ และการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ครูผู้สอนจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คน หรือน้อยกว่านี้ แต่ละกลุ่มจะวางแผนกันเองว่าจะศึกษาหัวเรื่องอะไรและอย่างไร สมาชิกแต่ละคน หรือสมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อยและเลือกวิธีแสวงหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคนหรือแต่ละคู่จะรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานให้กลุ่มของตนเองทราบ กลุ่มจะอภิปรายเกี่ยวกับรายงานของสมาชิกและจัดทำรายงานของกลุ่มให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

3.8 การเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน เน้นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลของการดำเนินงานเป็นความสำเร็จของกลุ่มในวันสุดท้ายของแต่ละสัปดาห์ ครูผู้สอนจะรวมคะแนนจากการสอบย่อยของสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อย โดยกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าทีม

ที่ได้คะแนนเฉลี่ยรวมกันตั้งแต่เท่าใดขึ้นไป จึงเรียกว่าเป็น “Superteam” “Greatteam” และ “Goodteam” ตามลำดับ

3.9 การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป เพราะการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นักเรียนต้องมีความสามารถในการอ่านพอสมควร และสามารถตัดสินใจเลือกหนังสืออ่านตามที่สนใจ การปฏิบัติกิจกรรมแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อนให้จับคู่กันครูผู้สอนสอนแยกทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่งที่เหลือจับคู่กันทำกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ เช่น ฝึกอ่านออกเสียง เขียนสะกดคำ สรุปเรื่อง ตอบคำถาม

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงรูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และลักษณะการจัดชุดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนโดยครูผู้สอนไม่ต้องบรรยาย แต่เป็นการศึกษาเอกสาร และรับคำอธิบายเพิ่มเติม จากนักเรียนในกลุ่มเดียวกันที่มีความสามารถสูงกว่าเข้าใจได้เร็วกว่า แต่หากเกินความสามารถของสมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือกันได้ นักเรียนสามารถขอคำปรึกษาจากครูผู้สอนได้ และเพื่อให้การศึกษาความรู้จากเอกสารและการทำแบบฝึกหัดเป็นการปลูกฝังนิสัยของนักเรียนในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการพัฒนา และแข่งขันกับตนเองมากกว่าที่จะแข่งขันกับผู้อื่น มีการเสริมแรงให้เกิดการช่วยเหลือกันและกันมุ่งพัฒนาตนเอง และกลุ่มตนเองในทุกครั้งที่ปฏิบัติกิจกรรม ดังกล่าวและได้รับการเสริมแรงจากการกระทำดังกล่าว โดยจัดให้มีการมอบรางวัลแห่งความสำเร็จเป็นสิ่งตอบแทน ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้การเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD (Student Teams Achievement Division : STAD) เป็นสื่อวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

4. ความเป็นมาของการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียน

แบบ STAD

ความเป็นมาของการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD โดยทั่วไป การเรียนการสอนในห้องเรียน ประกอบด้วย โครงสร้าง 3 ส่วน Slavin (อ้างถึงใน มยุรี สาลีวงศ์. 2535 : 14)

4.1. โครงสร้างกิจกรรม คือกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำในการเรียนการสอน แต่ละวันกิจกรรมในชั้นเรียน

4.2. โครงสร้างรางวัล สิ่งที่จะให้เป็นรางวัลมีหลายชนิด เช่น คะแนน คำชมของครูหรือสิ่งของ การให้รางวัลจะมีปริมาณและความถี่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในบางกรณีการได้รับรางวัลของนักเรียนอาจขึ้นอยู่กับการกระทำของเพื่อนร่วมชั้น โดยอาจขึ้นต่อกันในลักษณะที่แข่งขันหรือร่วมมือกัน หรืออาจเป็นการให้รางวัลเฉพาะบุคคลโดยไม่ขึ้นต่อกัน โครงสร้างรางวัลแต่ละชนิดจะมีผลต่อการกระทำและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.3. โครงสร้างอำนาจ คืออำนาจในการควบคุมกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งนักเรียนอาจควบคุมตนเอง มีเพื่อนช่วยควบคุม หรือมีครูเป็นผู้ควบคุม

โครงสร้างการเรียนการสอนทั้งสามส่วน สามารถจัดสภาพเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและมีเป้าหมายในการเรียนแตกต่างกันเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

1. โครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือเป็น โครงสร้างที่บุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และการไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายของตนได้ก็ต่อเมื่อบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันนั้นสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาได้เช่นเดียวกัน เช่น ในการแข่งขันเบสบอล ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเป็นผู้ชนะได้ก็ต่อเมื่อผู้เล่นทุกคนในทีมเดียวกันร่วมมือกันเล่นจนทีมของตนเป็นฝ่ายชนะ ทุกคนในทีมได้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเป็นผู้ชนะร่วมกัน ในสภาพการเรียนแบบร่วมมือนี้ นักเรียนจะช่วยกันเรียน เพื่อให้ทุกคนบรรลุผลในการเรียนร่วมกัน

2. โครงสร้างเป้าหมายแบบแข่งขันเป็น โครงสร้างที่บุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายเดียวกันแต่ผู้ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้มีเพียงคนเดียว บุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายของตนได้ก็ต่อเมื่อบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันนั้นไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาได้ เช่น ในการแข่งขันเทนนิสระหว่างผู้เล่น 2 คน ซึ่งมีเป้าหมายให้มีผู้ชนะเพียงคนเดียว ผู้เล่นทั้งสองคนจะพยายามเล่น

เพื่อให้ตนเป็นฝ่ายชนะ แต่คนใดคนหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเป็นผู้ชนะได้ก็ต่อเมื่ออีกคนหนึ่ง ไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น ในสภาพการเรียนแบบแข่งขันนักเรียนจะทำการที่ให้ผลดีต่อตนเองมากที่สุด แม้สิ่งนั้นจะทำให้เพื่อต้องผิดหวังก็ตาม

3. โครงสร้างเป้าหมายเฉพาะบุคคลเป็น โครงสร้างที่บุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายไม่ขึ้นต่อกัน การที่บุคคลหนึ่งจะบรรลุจุดมุ่งหมายของตนหรือไม่ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนที่

บุคคลอื่นบรรลุจุดมุ่งหมายของเขา ในสภาพการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ขึ้นต่อกัน นักเรียนจะทำสิ่งที่ให้ผลดีต่อตนเอง โดยไม่สนใจว่าเพื่อนร่วมชั้นจะบรรลุจุดมุ่งหมายของเขาด้วยหรือไม่

สำหรับโครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมได้

2 ลักษณะคือ

1. ผู้ที่มีเป้าหมายแบบร่วมมือ จะยินดีแลกเปลี่ยนบทบาทกับเพื่อนหรือกระทำพฤติกรรมที่ทดแทนกัน เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนจะยกย่องชมเชยการกระทำของเพื่อนที่ช่วยให้สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม ได้เข้าใกล้จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และจะช่วยเหลือเพื่อนที่มีการกระทำอันจะช่วยให้สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มเข้าใกล้จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเข้าร่วมช่วยเหลือในการกระทำนั้น

2. ผู้ที่มีเป้าหมายแบบแข่งขัน จะขัดขวางการกระทำของผู้อื่นแทนการช่วยเหลือ จะรู้สึกไม่ชอบการกระทำของผู้อื่น และจะแก้ไขการกระทำของผู้อื่น แทนที่จะพอใจในสภาพของการแข่งขัน “ผู้ชนะ” จะมีเพียงคนเดียวเท่านั้น

นอกจากนี้ผู้ที่มีเป้าหมายแบบแข่งขันมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกของผู้อื่น ที่เล็งเห็นว่าจะส่งเสริมโอกาสในการบรรลุจุดมุ่งหมายของเขา และจัดขัดขวางการกระทำที่เล็งเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของตนเอง

จากโครงสร้างเป้าหมายและพฤติกรรมที่โครงสร้างเป้าหมายอาจก่อให้เกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างเป้าหมายและโครงสร้างการให้รางวัลในห้องเรียน เพื่อค้นหาโครงสร้างที่เป็นเพื่อแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด บางโครงสร้างเน้นการร่วมมือกันเป็นสำคัญ บางโครงสร้างเน้นการแข่งขันและบางโครงสร้างเป็นการให้รางวัลเป็นรายบุคคลโดยไม่ขึ้นต่อผู้อื่นในระยะแรก โครงสร้างเป้าหมายแบบแข่งขันในลักษณะที่เป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลได้รับการสนับสนุนว่าเป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลมากที่สุด มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ให้ผลว่าการแข่งขันระหว่างบุคคล ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่าการให้รางวัลเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการแข่งขัน

ต่อมาได้มีการศึกษาพบว่า การเรียนการสอนที่เน้นการแข่งขันได้สร้างนิสัยแข่งขันแก่นักเรียนอย่างมาก Ryan and Wheeler (อ้างใน มยุรี สาลีวงศ์, 2535 : 16) พบว่าการสอนที่เน้นการแข่งขันได้เฉพาะนิสัยการแข่งขันให้แก่ นักเรียน โดยมีได้ช่วยให้นักเรียนรู้จักเป้าหมายของตนในลักษณะที่ใช้ความร่วมมือกันในสหรัฐอเมริกา การจัดกิจกรรมและ

การให้รางวัลแบบแข่งขันเป็นวิธีการที่ถือปฏิบัติ โดยทั่วไปในการจัดการศึกษาทำให้นักเรียน
รับรู้ โรงเรียนในลักษณะที่เป็นสถานที่แข่งขันและในกลุ่มเด็กอเมริกันนั้น มีแนวโน้มที่เด็ก
จะใช้การแข่งขันเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์มากกว่าแก้ปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือกันอยู่เสมอ
และมีการขงขันอย่างมาก จนยอมแม้แต่ละดรางวัลที่ตนจะได้เพื่อให้เพื่อได้รับรางวัลน้อยลง

ด้วยผลของการจัดสภาพการเรียนการสอนแบบแข่งขันดังกล่าว นักการศึกษาและ
นักจิตวิทยาสังคม ซึ่งตระหนักในผลของการแข่งขันที่มีต่อสภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
ในสังคมจึงได้หันมาศึกษาวิธีการเรียนแบบร่วมมือ สมศักดิ์ ภู่วิภาคารุณ (2544 : 3) ได้ให้
คำนิยามและหลักการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีการจัดกลุ่ม
การทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันใน
การเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยอาศัยโครงสร้างเป้าหมายแบบร่วมมือ เป็นแรงจูงใจใน
การทำงานของกลุ่มเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นเนื่องจาก
เชื่อว่าจะเป็นวิธีการที่นอกจากจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กแล้ว ยังจะช่วยให้เด็กมี
พัฒนาการทางสังคมและจิตใจ

การเรียนแบบร่วมมือแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นที่ Johns Hopkins University
ซึ่ง Slavin (อ้างใน มยุรี สาลีวงศ์. 2535 : 17) เรียกชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Student Teams
Achievement Divisions (STAD) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นวงจรตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ครูสอนบทเรียน
2. นักเรียนในกลุ่มทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดให้ เปรียบเทียบคำตอบ
ซักถาม อภิปรายและตรวจคำตอบกัน
3. นักเรียนได้รับคำแนะนำให้อธิบายวิธีการทำแบบฝึกหัดให้เพื่อนฟังด้วย ไม่ใช่
บอกแต่คำตอบเท่านั้น
4. เมื่อจบบทเรียน ครูจะทำให้แบบทดสอบสั้น ๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนต้องทำ
ด้วยตนเองจะช่วยกันไม่ได้
5. ครูตรวจผลการสอบของนักเรียน โดยคะแนนที่นักเรียนทำได้ในการทดสอบ
จะถือเป็นคะแนนรายบุคคล แล้วนำคะแนนรายบุคคลไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่ม โดยใช้
ระบบ “กลุ่มสัมฤทธิ์” (Achievement Division)
6. นักเรียนคนใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อน จะได้รับคำชมเชยเป็นรายบุคคล
และกลุ่มใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อน จะได้รับคำชมเชยทั้งกลุ่ม

เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขัน

แบ่งตามผลสัมฤทธิ์

เงื่อนไขซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องตระหนักถึงเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์มีดังนี้

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group Goal)

เงื่อนไขเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนทั้งนี้เพราะกลุ่มจำเป็นต้องให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทราบเป้าหมายของกลุ่มในการร่วมมือกันทำงาน ถ้าปราศจากเงื่อนไขข้อนี้ งานจะสำเร็จไม่ได้เลย

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Accountability)

สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองเท่า ๆ กับรับผิดชอบต่อกลุ่ม กล่าวคือกลุ่มจะได้รับการชมเชยหรือได้รับคะแนนต้องเป็นผลสืบเนื่องมาจากคะแนนรายบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่มโดยใช้ระบบ “กลุ่มสัมฤทธิ์” นั่นเอง

ทั้งสองเงื่อนไขนี้มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กัน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กล่าวคือเป้าหมายของกลุ่มเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มให้เรียนรู้ได้เหมือนตน ถ้าปราศจากเป้าหมายของกลุ่มนักเรียนก็จะทำงานผิดจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นนักเรียนจึงต้องทราบเป้าหมายของกลุ่มเพื่อความสำเร็จในการเรียนยิ่งไปกว่านั้นเป้าหมายของกลุ่ม อาจจะช่วยให้นักเรียนผ่านพ้นความสงสัย ลังเล ไม่แน่ใจในการที่จะตั้งคำถามครู ซึ่งถ้าปราศจากข้อนี้ นักเรียนจะไม่กล้าถาม ในขณะที่เดียวกันถ้าปราศจากความรับผิดชอบต่อตนเองของสมาชิกในกลุ่มนั่นคือ หมายความว่าสมาชิก 2 หรือ 3 คนภายในกลุ่มเท่านั้นที่ต้องทำงานเองทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะไม่ลงปฏิบัติงานกับเพื่อนในกลุ่ม และไม่ให้ความร่วมมืออันจะเป็นสาเหตุให้วิธีการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

หลักการพื้นฐานของการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD

หลักการพื้นฐานในการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD นั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน 5 ประการดังต่อไปนี้

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive Interdependent)

นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการที่จะทำงานกลุ่มให้สำเร็จกล่าวคือ “ร่วม

เป็นร่วมตาย” วิธีการที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้ อาจจะทำให้ได้โดยทำให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่น ถ้านักเรียนทำคะแนนกลุ่มได้สูง แต่ละคนจะได้รับรางวัลร่วมกัน ประเด็นที่สำคัญ คือสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องทำงานกลุ่มให้เป็นผลสำเร็จซึ่งความสำเร็จนี้จะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคน จะไม่มีการยอมรับความสำคัญหรือความสามารถของบุคคลเพียงคนเดียว

2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to Face Promotive Interaction) เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก มิใช่วิธีที่จะทำให้เกิดผลอย่างปาฏิหาริย์แต่ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั้น จะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนที่เป็นสมาชิกในกลุ่ม ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD นั้น การสรุปเรื่อง การอธิบาย การขยายความในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่เพื่อนในกลุ่ม เป็นลักษณะสัมพันธ์ของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ดังนั้นจึงควรมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการและเหมาะสมที่สุด

3. การรับผิดชอบของงานกลุ่ม (Individual Accountability at Group Work) การเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD จะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้เรียนรู้เรื่องในบทเรียนได้ทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้ใคร่เรียนรู้ได้ทุกคน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง บางทีครูอาจจะใช้วิธีทดสอบสมาชิกในกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือสุ่มเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มเป็นผู้ตอบ ด้วยวิธีการดังกล่าวกลุ่มจะต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน ซึ่งทุกคนจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบ อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา

4. ทักษะในความสัมพันธ์กับกลุ่มเล็กและผู้อื่น (Social Skills) นักเรียนทุกคนไม่ได้มาโรงเรียนพร้อมกับทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยนักเรียนในการสื่อสารการเป็นผู้นำ การไว้ใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูควรสอนทักษะและมีการประเมินการทำงานของกลุ่มนักเรียนด้วย การที่จัดนักเรียนที่ขาดทักษะในการทำงานกลุ่มมาทำงานร่วมกันจะทำให้การทำงานนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงการจัดให้นักเรียนนั่งทำงานเป็นกลุ่มเท่านั้น ซึ่งจุดนี้

เป็นหลักการที่ทำให้ให้นักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD แตกต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมที่เคยใช้กันมานาน

จากทักษะการทำงานกลุ่มนี้เองที่จะทำให้นักเรียนช่วยเหลือ เอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันและมีการร่วมมือในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานให้กลุ่มได้รับความสำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลาและใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด และสามารถใช้ทักษะสังคมและมนุษยสัมพันธ์ได้เหมาะสมกระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผล ในขณะที่สัมพันธ์ภาพในกลุ่มก็จะดีขึ้นไปด้วยดี กล่าวคือ กลุ่มจะมีความเป็นอิสระโดยสมาชิกในกลุ่ม สามารถจัดกระบวนการกลุ่มและสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวของพวกเขาเอง ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับจากครูหรือเพื่อนนักเรียนที่เป็นผู้สังเกต จะช่วยให้กลุ่มได้ดำเนินการได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ยุพิน สุริยวรรณ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือที่มีต่อการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นักเรียนโรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2542 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียน โดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความสามารถทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วย

ศรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุวรรณวาส และโรงเรียนบ้านวังหมื่น อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

2. ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิริลักษณ์ สกุลวิทย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โรงเรียนบ้านหนองบัว โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ โรงเรียนสันติวา อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 60 / 60 ที่กำหนดไว้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในเรื่องการออกเสียงและเขียนคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่กดได้
2. ผลสัมฤทธิ์การออกเสียงและการเขียนคำที่สะกดด้วยแม่กดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรกฎ ปรามไพรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธีการแข่งขันเป็นทีม โรงเรียนคาราวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนโดยวิธีการเรียนแบบการแข่งขันเป็นทีมสูงกว่ากลุ่มที่เรียน โดยแผนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการเรียนแบบการแข่งขันเป็นทีม โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนจำนวนมากกว่า 3 ใน 4 มีพฤติกรรมในการเรียนโดยวิธีการเรียนแบบการแข่งขันเป็นทีมโดยรวมทุกรายการอยู่ในระดับมาก

มยุรี สาลิ่งส์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือของ สสวท. ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนตามคู่มือของ สสวท. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การสอนกับระดับความสามารถไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนตามคู่มือของ สสวท. มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การสอนกับระดับความสามารถไม่มีปฏิสัมพันธ์กันต่อความภาคภูมิใจ

ในตนเอง

จ่านง โปธาเกียง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก เพื่อการสอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก ที่สร้างขึ้นได้ยึดหลักการ คือมีจุดมุ่งหมาย ในการฝึกที่ชัดเจน เป็นไปตามลำดับความยากง่าย คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก มีคำชี้แจง ที่ชัดเจนมีความถูกต้อง มีหลายแบบ เหมาะสมกับเวลาและความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการฝึกฝนหลายครั้ง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะในการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำยากระหว่างการทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการซ่อมเสริมด้วยการ ใช้แบบฝึกแตกต่างกันในทางที่ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทองปอนด์ พิพิธิภณห์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนสะกด คำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการจำ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของกลุ่มควบคุมได้ 27.46 คะแนน และกลุ่ม ทดลองได้ 34.29 คะแนนจากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากนั้น 3 สัปดาห์ ได้ทำการทดสอบนักเรียนอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่า คะแนนความคงทนของกลุ่มควบคุมได้ 25.17 คะแนน และกลุ่มทดลองได้ 29.74 คะแนน ซึ่งไม่แตกต่างกัน

นิภา แก้วประทีป (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างฝึกการเขียนคำที่มีตัวสะกด ไม่ตรงมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราที่สร้างขึ้นจำนวน 10 ชุด รวมคำที่ฝึก 50 คำ เมื่อนำไปใช้ในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนหลัง การใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จงกลณี รุปรพงษ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนโดยใช้วิธี STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษและการให้ความร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนกลุ่ม ทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ STAD เพิ่มขึ้นแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้

วิธีการสอนตามคู่มือครู

พิบูล ปีแก้ว (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทักษะเชิงปฏิสัมพันธ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยวิธีการเรียนรู้แบบสหการในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเลือกวิธีการเรียนรู้สหการประเภทกลุ่มแข่งขันแบบแข่งขันตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) ศึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน จำนวนทั้งสิ้น 82 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และทักษะเชิงปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ของนักเรียนของกลุ่มปานกลางลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนเป็นวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนสะกดคำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพและความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำให้ดียิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของ สุกนธ์ สินรพานนท์ และคณะ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD (Student Teams-Achievement Divisions Method : STAD)

5.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธีหนึ่ง สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546 : 170 - 176) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD ไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปหนึ่ง ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้วทำการทดสอบความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำเอามาวกเป็นคะแนนของทีม ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม สมศักดิ์ ภูวิภาดารชน (2544 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ STAD ให้

ความตื่นเต้นน้อยกว่า TGT เพราะใช้แบบทดสอบสั้น ๆ แทนเกมส์ แต่ผู้เรียนก็ยังคงสนุก เพราะการที่ได้ปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนเป็นทีมในเนื้อหาเดียวกันเน้นคำถามที่ต้องการคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

5.2 องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD

องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

5.2.1 การเสนอเนื้อหา ผู้สอนทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว และนำเสนอเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดใหม่

5.2.2 การทำงานเป็นทีมหรือกลุ่ม ผู้สอนจัดผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน จัดให้คละกันและชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องช่วยและร่วมกันเรียนรู้เพราะผลการเรียนของสมาชิกแต่ละคนส่งผลต่อผลงานของกลุ่ม

5.2.3 การทดสอบย่อย สมาชิกหรือผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลหลังจากการเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแล้ว

5.2.4 คะแนนพัฒนาการของผู้เรียนเป็นคะแนนการพัฒนารหรือความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันกำหนดคะแนนการพัฒนาเป็นเกณฑ์ ขึ้นมาก็ได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 คะแนนพัฒนาการของผู้เรียนหรือคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน

คะแนนทดสอบย่อย	คะแนนการพัฒนา
1. ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน น้อยกว่า 10 คะแนน	0
2. ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน ไม่เกิน 10 คะแนน	10
3. เทียบกับคะแนนมาตรฐาน หรือมากกว่าคะแนนมาตรฐาน ไม่เกิน 10 คะแนน	20
4. มากกว่าคะแนนมาตรฐาน 10 คะแนนขึ้นไป	30

การรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีมเป็นการประกาศผลงานของทีม เพื่อรับรองและยกย่องชมเชยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปีคประกาศ ให้รางวัล ลงจดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย เป็นต้น

1. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สุคนธ์ สนิรพานนท์ และคณะ (2545 : 38) และ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546 : 170 – 176) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ พอสรุปได้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1 การจัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เป็นเนื้อหาใหม่โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เป็นต้น

1.2 การจัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อทดสอบ กระดาษคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นจัดกลุ่ม

ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียน โดยให้คละกันทั้งเพศชายและเพศหญิงและความสามารถ กลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน เช่น กลุ่มที่มีสมาชิก 4 คน อาจประกอบด้วย ชาย 2 คน หญิง 2 คน เป็นคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน เป็นต้น

3. ขั้นเรียนรู้ ประกอบด้วย

3.1 ผู้สอนและนำวิธีการเรียนรู้

3.2 ทีมวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน เช่น ผู้อ่าน ผู้หาคำตอบ ผู้สนับสนุน ผู้จับบันทึก ผู้ประเมินผล เป็นต้น

3.3 สมาชิกในแต่ละกลุ่มเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้ โดยวิธีเน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่มมากกว่าการแข่งขันแบบตัวต่อตัวใน TGT

4. ขั้นทดสอบ

4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากข้อทดสอบของผู้สอน

4.2 ผู้สอนผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลงานการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน

4.3 กลุ่มจัดคะแนนการพัฒนาของสมาชิกแต่ละคน และคะแนนการพัฒนาของกลุ่มโดยอาจจัดเป็นตารางที่ 9 ดังนี้

คะแนนการพัฒนา

ชื่อกลุ่ม.....

ตารางที่ 9 ตัวอย่างการบันทึกคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และคะแนนการพัฒนาของกลุ่ม

ลำดับที่	ชื่อสมาชิก	คะแนนทดสอบ ย่อย	คะแนน ฐาน	คะแนนการพัฒนา
	รวม			

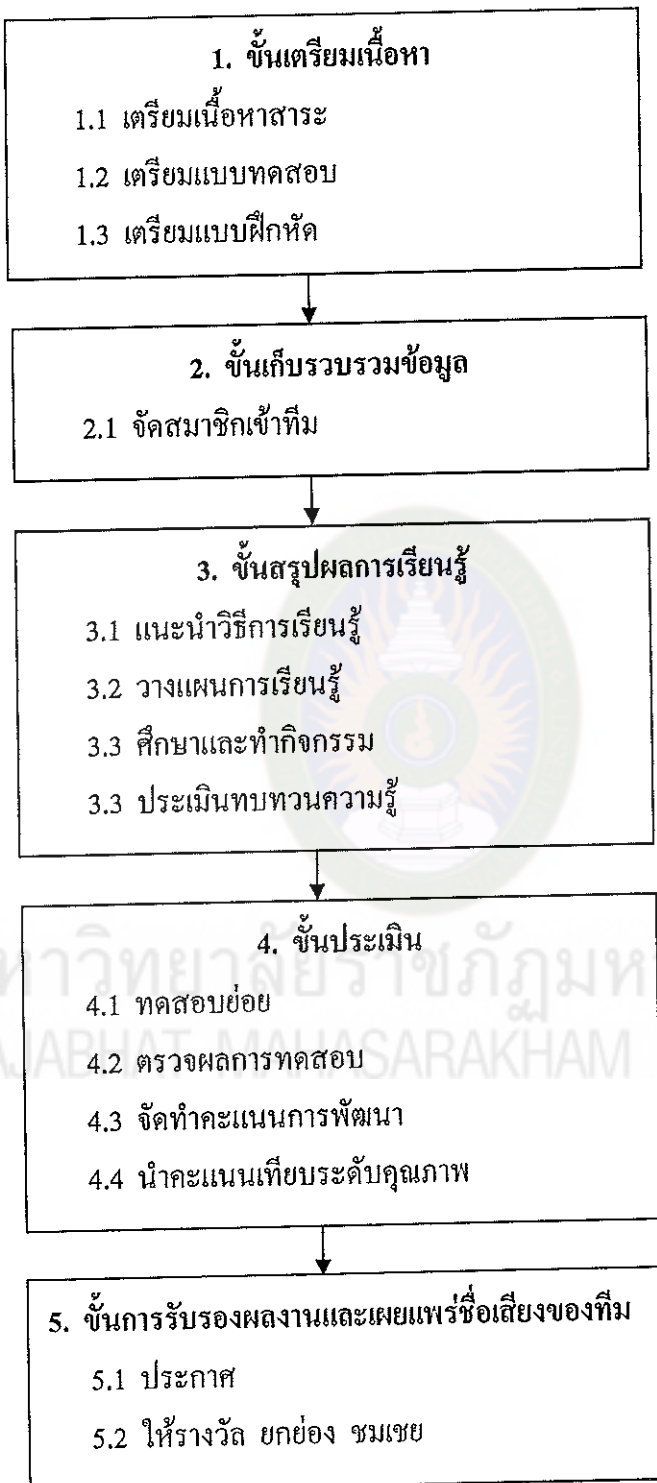
4.4 ให้แต่ละกลุ่มนำคะแนนการพัฒนาของกลุ่ม ไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อหา
ระดับคุณภาพ ซึ่งอาจกำหนดดังตัวอย่าง

ตารางที่ 10 แสดงการเทียบคะแนนกับเกณฑ์

คะแนนการพัฒนา	ระดับคุณภาพ
0 – 31	ต้องปรับปรุง
31 – 60	ควรปรับปรุง
61 – 90	พอใช้
91- 120	ดี
121 – 150	ดีมาก

4.5 ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของกลุ่ม เป็นการประกาศ
ผลงานของกลุ่มว่าแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองยกย่อง ชมเชย กลุ่มที่มีคะแนน
การพัฒนาสูงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปืดประกาศ ให้รางวัล ลงจดหมายข่าว ประกาศเสียง
ตามสาย เป็นต้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD สามารถสรุป
เป็นแผนภูมิที่ 3 ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD

สรุปที่ผู้วิจัยนำรูปแบบ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนแบบ STAD เพราะเป็นการจัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันช่วยเหลือกัน สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ ซึ่งกลุ่มได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่ม นักเรียนได้ทำแบบทดสอบสั้น ๆ ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

ความพึงพอใจ

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจนำเสนอ ดังนี้
สกอตต์ (Scott. 1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะเกิดผลในเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายต่อผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป็นเป้าหมายของงาน จะต้องมิลักษณะดังนี้

- 3.1 คนทำงานมีส่วนร่วมในการสร้างเป้าหมาย
- 3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงาน โดยตรง
- 3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีการในการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่นักเรียนถนัด และสามารถค้นหาคำตอบได้

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 69 - 70) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) นับเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งสูงใจที่สำคัญทำให้เกิดพฤติกรรมต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ความต้องการเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540 : 141 - 144) ได้กล่าวถึงการแบ่งความต้องการของมนุษย์ ตามทฤษฎีของแมคเคลิแลนด์ (David McClelland) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่กระทำการใด ๆ ให้เป็นผลดีเลิศมาตรฐานเป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2. ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพ และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น

เผชิญ กิจระการ (2541 : 7) ได้กล่าวถึง แนวความคิดของฮิวแมนที่ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1.1 ความตื่นเต้นหรือน่าเบื่อ

1.2 ความสนุกสนานหรือความไม่สนุกสนาน

1.3 ความโล่งหรือความสลับ

1.4 ความท้าทายหรือความไม่ท้าทาย

1.5 ความพอใจหรือไม่พอใจ

2. ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

- 2.1 ถือว่าเป็นรางวัลหรือไม่เป็นรางวัล
- 2.2 มากหรือน้อย
- 2.3 ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม
- 2.4 เป็นทางบวกหรือทางลบ

3. ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบด้านการเลื่อนตำแหน่ง

- 3.1 ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม
- 3.2 เชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้
- 3.3 เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ
- 3.4 เป็นเหตุผลหรือไม่เป็นเหตุผล

4. ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบด้านผู้บังคับบัญชา

- 4.1 อยู่ใกล้หรืออยู่ไกล
- 4.2 ยุติธรรมแบบจริงจังหรือยุติธรรมแบบไม่จริงจัง
- 4.3 เป็นมิตรหรือค่อนข้างไม่เป็นมิตร
- 4.4 เหมาะสมทางคุณสมบัติ หรือไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

5. ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อร่วมงาน

- 5.1 เป็นระเบียบเรียบร้อย หรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 5.2 จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน หรือไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานหรือ

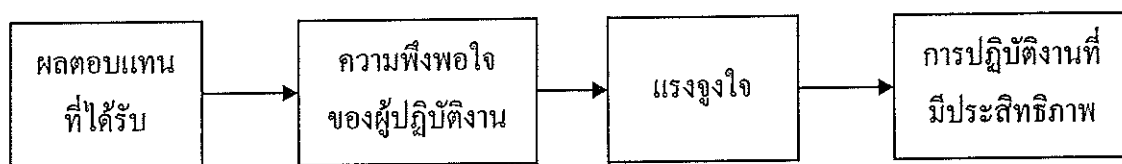
เพื่อร่วมงาน

- 5.3 สนุกสนานร่าเริง หรือดูไม่มีชีวิตชีวา
- 5.4 ดูน่าสนใจเองจริงเองจ้ง หรือดูเหน้อยหน้า

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานแตกต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่มา : (สมยศ นาวิการ. 2545 : 155)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสนองตอบความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจ ในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานที่ถูกเชื่อมโยง ด้วยปัจจัยอื่น ๆ ด้วยการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่ การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปรางวัล หรือ ผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมเกี่ยวกับผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติได้รับ นั่นคือความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้น และการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรม ของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายใน หรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงาน ภายใต้อายุขัยทั้งหลายให้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการ ยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนการตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้รับคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและ จิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอน

จะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. ความหมายของความพึงพอใจ

ณัฐยา เอี่ยมอ่อน (2544 : 35) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานหรือกิจกรรมซึ่งสามารถเป็นไปได้ทั้งทางบวก และทางลบถ้าเป็นไปได้ในทางบวกก็ทำให้เกิดผลดีต่องาน และกิจกรรมที่ทำหรือเข้าร่วม แต่ถ้าเป็นทางลบก็จะเกิดผลเสียต่อกิจกรรมได้เช่นกัน

สมหมาย ประวะบุตร (2546 : 64) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นความรู้สึกที่ดี ก่อให้เกิดความอยาก رؤ้อยากเห็น และตั้งใจทำกิจกรรมด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญต่อการเรียนรู้และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลาวัลย์ ชีรพงษ์ (2547 : 77) สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่ตนต้องการ และกระทำใ้บุคคลมีพฤติกรรมต่อสิ่งเร้านั้นในเชิงบวก หรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการหรือไม่มีความรู้สึกขัดแย้งกับสิ่งนั้น และถ้าระดับความรู้สึกเครียดมากจะทำให้เกิดไม่พึงพอใจในการทำงาน ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลาและสถานการณ์แวดล้อม

แอปเปิลไวท์ (Applewhite, 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานด้วย กู๊ด (Good, 1973 : 161) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกพอใจชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน หรือความต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

บริบทโรงเรียนบ้านวังปลาโด

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านวังปลาโด ตั้งอยู่เลขที่ หมู่ที่ 7 บ้านวังปลาโด ตำบลวังใหม่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

รหัสไปรษณีย์ 44130 รหัส Smis 44020048 รหัส Obec 410346 โทรศัพท์ 043 - 727141

Website..http://www.woungplado.com E - mail..somyot@rmu.ac.th เปิดสอนระดับ

ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้บริหารชื่อ นายณัฐพัชร์ วงศ์พัฒนานนเคช

วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2552 เขตบริการ 10 หมู่บ้านในเขตตำบลวังใหม่ ได้แก่ 1. บ้าน

วังปลาโค 2. บ้านวังใหม่ 3. บ้านศรีวิชัย 4. บ้านหนองแขง 5. บ้านโนนทัน 6. บ้าน

โนนทอง 7. บ้านศาลาทอง 8. บ้านวังไฮ 9. บ้านวังทอง 10. บ้านหนองสมบุรณ์

2. ข้อมูลนักเรียน บุคลากร โรงเรียนบ้านวังปลาโค ตำบลวังใหม่ อำเภอกระบือ

จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2552

(ข้อมูลปัจจุบัน 10 มิถุนายน 2552) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ข้อมูลนักเรียน บุคลากร โรงเรียนบ้านวังปลาโค

ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3	132	122	254
บุคลากร ครู	6	12	18
นักการภารโรง	1	0	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	0	1	1

3. สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนมีลักษณะความเป็นอยู่แบบสังคมเครือญาติ มีประชากรประมาณ 4,836 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ อาชีพหลัก ของชุมชน คือ เกษตรกรรม เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่นับถือ ศาสนา พุทธ ประเพณี / ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือ ประเพณี ลอยกระทง บุญกฐิน บุญฉลองพระธาตุ

ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถม อาชีพหลัก เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 ฐานะทางเศรษฐกิจ / รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 50,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 5 : 1 คน

สภาพการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยใช้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเป็นผู้ประสานงาน จัดสรรบุคลากรออกเป็นกลุ่มสาระแต่ละกลุ่มสาระดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวนโยบายของหลักสูตรสถานศึกษาศึกษา แต่ละกลุ่มสาระจัดกิจกรรมการเรียนและกิจกรรมเสริม ฝ่ายบริหารการศึกษาคอยอำนวยความสะดวก โดยจัดฝ่ายวิชาการ งานวัดและประเมินผล งานงานห้องสมุด งานพัฒนาผู้เรียน ฝ่ายพัฒนาบุคลากร ฝ่ายนิเทศและติดตามผล ทำให้บุคลากรในโรงเรียนตื่นตัวอยู่เสมอ

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูในแต่ละสายจะช่วยกันจัดกิจกรรมภายในสายชั้น ครูแต่ละสายชั้นรับผิดชอบหน้าที่หลายอย่าง หน้าที่เวรประจำวัน หน้าที่รับผิดชอบเด็กและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ครูมีความกังวลในการปฏิบัติงานทั้งยังกังวลการประเมินในระดับต่าง ๆ จึงส่งผลให้ไม่ได้การเตรียมการสอนเท่าที่ควร ทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนบ้านวังปลาโด ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการเรียนดีมาก นักเรียนจะมีปัญหาในการอ่านสะกดคำ การเขียนคำ การนำคำไปแต่งประโยค เด็กเก่งจะเขียนได้ ส่วนเด็กปานกลางและอ่อนจะอ่านและเขียนไม่ได้ ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตระหนักในหน้าที่จึงศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายชื่อพบว่ารายชื่อที่มีปัญหามากสุดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ สะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยนำเสียงและรูปของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ มาประสมคำตามมาตราแม่ ก กา และมาตราตัวสะกด ทั้งแม่กง กน กม เกย เกอว กก กค และแม่กบ เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อ่านและเขียนได้ถูกต้อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทยประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD : Student Teams Achievement Division) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่งานวิจัยไว้ 2 ประเภท คือ

1. งานวิจัยในประเทศ

วงศ์เดือน มีทรัพย์ (2547 : 70 - 72) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบทักษะสัมพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องครั้งหนึ่งยังจำได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนประชาสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 34 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบทักษะสัมพันธ์ เรื่องครั้งหนึ่งยังจำได้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.09 / 75.29 แบบฝึกทักษะมีคุณภาพดีและมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7456 ซึ่งแสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 74.56 และผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แผนการเรียนรู้แบบฝึกทักษะมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ประยงค์ ต่อพันธุ์ (2547 : 104 - 106) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนและแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง กินดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาเลี้ยวศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง กินดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.03 / 74.25 และมีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.62 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 62.00 ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อแผนและแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากและผู้เรียนมีความคงทนต่อการเรียนรู้

สมสนิท ไพบาล (2547 : 74 - 77) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะและหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนางามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 29 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะและหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.33 / 76.43 และ มีค่าดัชนีประสิทธิผล

ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกและหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องมาตราตัวสะกด เท่ากับ 0.7294 นั่นคือ ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.94

เอมอร สวงวนดี (2547 : 65) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.07/82.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผล 0.6366 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.66

นพวรรณ ชีระชลาสัย (2549 : 91 - 94) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกเสริมทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปัญญาคม (เรียนดิสงวศัวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 22 คน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 73.02/76.77 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7096 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.96 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาไทยและเสริมความรู้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยเฉพาะคำใหม่และคำยากสำหรับนักเรียน ซึ่งตรงกับสภาพปัญหาและการอ่านของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนคำใหม่และคำยากในหน่วยการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนในระดับสูงต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรย์ (Lawrey. 1977 : 817 - A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนทดสอบหลัง การทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการทำแบบฝึก

แมคฟิค (Meapeake. 1979 : 1799 - A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึก
 อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่านและเพศที่มีต่อความสามารถ
 ในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate
 และ Massachusetts จำนวน 129 ผลการศึกษาพบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำ
 สูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีข้อบกพร่องด้านการอ่านและยังว่าแบบฝึกช่วยปรับปรุง
 ความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคนแต่เวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้
 เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียน
 หญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านมีความสัมพันธ์กับ
 ความสามารถในการสะกดคำ

บัวชาร์ด (Bouchard. 2002 : 541 - A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการสะกดคำ แต่การ
 ปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียน ก็ยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมี
 นัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำ
 ตามความรู้ เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า
 การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ
 และพบว่า มีผลรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียนต่อการวิเคราะห์
 เชิงคุณภาพในความผิดพลาดด้าน การอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไป พบว่า
 ความผิดพลาดเกี่ยวกับลักษณะทางอักษรวลีที่เหมือนกันในทุกงานในที่สุด จากการศึกษา
 การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำของทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูพบว่า
 การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์
 ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำแต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน

ลาวัลล์ (Lavelle. 2002 : 817 - A) ได้วิจัยการประเมินการรู้หนังสือของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้าน
 กับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้
 แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ในคำที่มองเห็น
 ในหลักการพื้นฐานการเขียนคำศัพท์และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน
 ต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในการบริการความสำเร็จของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้น
 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูควร
 คาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคนในขณะวิจัยครั้งนี้ ปรากฏชัดเจนว่าได้รับ

ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกันโดยภาพรวม การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน แตกต่างกันในด้านความรู้ในการรู้หนังสือของตน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบวัดการรู้หนังสือ โดยการปฏิบัติในระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่าทิศทางความก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยความก้าวหน้าของทั้ง 2 กลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตามในตอนปลายปี ความก้าวหน้าในการเรียนรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษาและจากการสอนตามลำดับมาที่กำหนดไว้

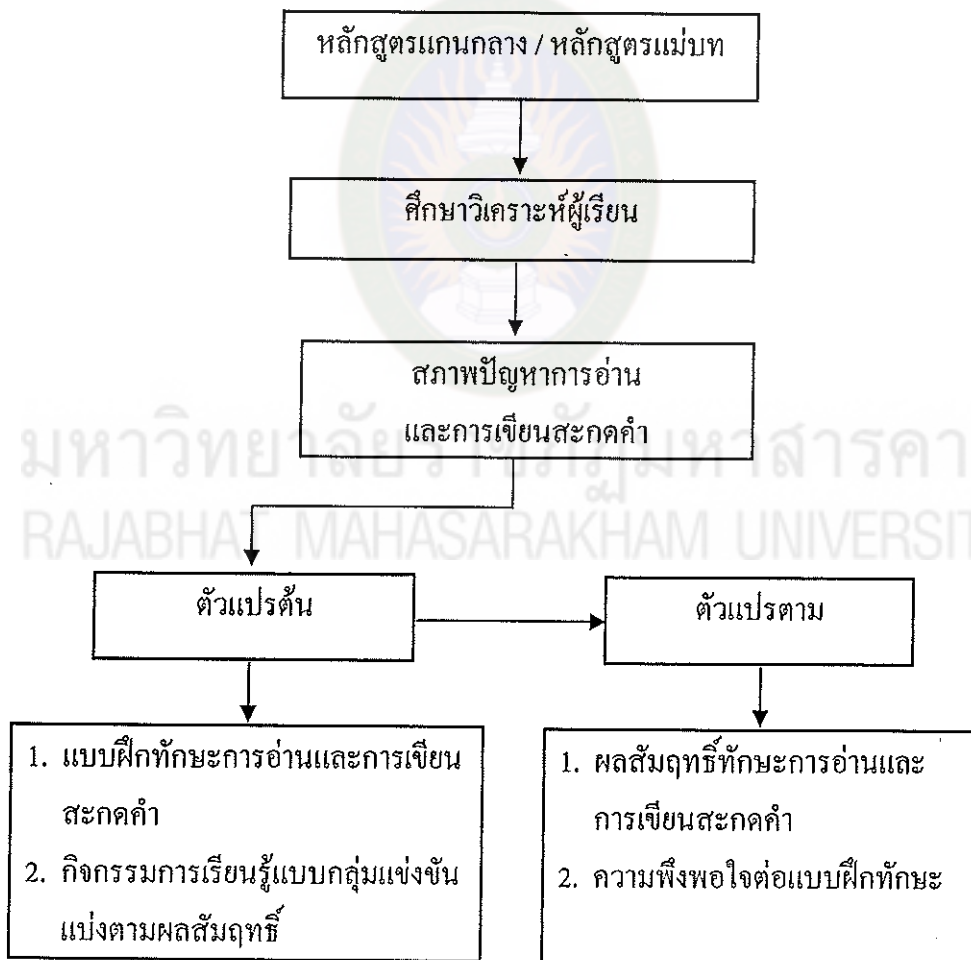
เบาชาร์ด (Bouchard, 2002 : 541 - A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างมากระหว่างการอ่านกับการสะกดคำแต่ การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะแสดงให้เห็นความแตกต่าง มีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้ เรื่องคำซึ่งพัฒนาใน 4 ด้านผลการวิเคราะห์การแปรปรวน พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนคือการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความคิดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่า ความคิดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู ผลการวิเคราะห์รายชื่อ พบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างความคิดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาการรู้เรื่องคำของนักเรียนได้จากการวิเคราะห์ความคิดซึ่งได้แก่ความคิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน พบว่า นักเรียนใช้การผสมผสานจากคำบอกใบ้ทางอักษรวิธีให้ทั้งการอ่านและสะกดคำเท่านั้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน และในการสอนซ่อมเสริมก็ควรมีการฝึกซ้ำ ๆ จึงควรนำเอาแบบฝึกมาใช้ในการสอนซ่อมเสริม เพราะแบบฝึกนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนทักษะทางภาษาของนักเรียนแล้ว ยังมีประโยชน์สำหรับครูที่จะนำมาใช้ในการสอน ทำให้ได้ทราบพัฒนาการทางทักษะนั้น ๆ ของเด็ก และเห็นข้อบกพร่องในการเรียนเพื่อจะได้แก้ไข ปรับปรุงได้ทันท่วงที อันมีผลทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและ

การเขียนสะกดคำภาษาไทย ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ และหาค่าดัชนีประสิทธิผล ศึกษาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย